

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 128 stemmer (S, KF, SF, V, RV, KRF og Steenholdt (Grønland)) mod 22 (FP og CD).

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Tredje behandling af lovforslag nr. L 100:

Forslag til lov om visse miljøafgifter.
Af miljøministeren (Lone Dybkjær).
(Fremsat 17/11 88. Første behandling 29/11 88. Betænkning 8/12 88. Anden behandling 13/12 88).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sættes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 128 stemmer (S, KF, SF, V, RV, KRF og Steenholdt (Grønland)) mod 22 (FP og CD).

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Tredje behandling af lovforslag nr. L 65:

Forslag til lov om ændring af lov om afgift af visse olieprodukter. (Ingen skat på opvarmningspetroleum).

Af Glistrup (FP) m.fl.
(Fremsat 25/10 88. Første behandling 15/11 88. Betænkning 9/12 88. Anden behandling 13/12 88).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sættes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges enstemmigt med 151 stemmer.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Samtykke til behandling:

Formanden:

Den næste sag på dagsordenen kan kun med Tingets samtykke behandles i dette møde, men hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet.

Man gik da til:

6) Anden behandling af lovforslag nr. L 72:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Ændring af reglerne om kontanthjælp).
Af socialministeren (Aase Olesen).
(Fremsat 26/10 88. Første behandling 3/11 88. Betænkning 13/12 88).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Forhandling

Hanne Andersen (S):

Da Folketinget behandlede skattereformen, var det meget væsentligt, at alle, der blev berørt af ændringer, fik god tid til at indrette økonomien efter de nye regler. De, der havde fradragsmuligheder, skulle pakkes ind i vat. Socialministeren var aktiv skatteordfører, der gik i dybden med analysen, da det handlede om fradrag til dem med de store indtægter.

[Hanne Andersen]

Når der nu vedtages store forringelser for de dårligst stillede, er der ikke tid til grundig analyse, ikke tid til en helhedsvurdering af konsekvenserne af dette forslag.

Ministeren mener, at en udskydelse af ikrafttrædelsestidspunktet til den 1. april 1989 giver mulighed for, at kontanthjælpsmodtagere kan indrette økonomien efter de nye regler. Hvad er det for et valg, man har, når man f.eks. går 98 pct. ned i disponibel indtægt?

Regeringen har været mere optaget af at lette formueskatten og skaffe større forbrugsmuligheder til dem, der har i forvejen, til dem, der fik uddannelserne, til dem, der fik jobbene, til dem, der fik lønnen, på bekostning af dem, der endnu har uddannelse til gode, job til gode og løn til gode. Det sikrede regeringen, da den valgte at gå arm i arm med Fremskridtspartiet.

Ved førstebehandlingen af lovforslag nr. L 72 sagde Socialdemokratiet, at vi gerne ville være med i et meningsfuldt arbejde, der kunne føre til en solidarisk lov, men ministeren har under udvalgsarbejdet end ikke kaldt ordførerne til møde. Der har været god tid til det, forslaget blev fremsat den 26. oktober, og alligevel hastes det nu igennem efter få udvalgs møder.

En lov skal ændres, en lov, der blev arbejdet med i 3 år i 14 forsøgskommuner og behandlet i Folketinget over to samlings. Ministerens egne tal viser, at en enlig forsørger med 1 barn i vuggestue og 1 barn i børnehave går 16.025 kr. ned årlig i disponibel indtægt. Et ægtepar med 1 barn i vuggestue og 1 barn i børnehave går 41.472 kr. ned i disponibel indtægt. Efter ministerens tal har en familie på 4 personer mindre til forbrug end en enlig forsørger, en familie på 3 personer. Det er absurd.

Lovforslagets umiddelbare hensigt var at justere nogle skævheder, nogle undtagelser, og for at være sikker på at få justeret forringer man for en sikkerheds skyld alle børnefamiliers vilkår. Det er naturligvis rigtigt, at hvis man rammer alle, så får man også justeret skævhederne.

Desværre kan børnefamilierne ikke vælge, hvilken side af hovedet de vil have lussingerne på, for de får dem både i 1989 og i 1990 efter overgangsordningen. Men under alle omstændigheder tvinges børnefamilier af økonomiske grunde til at melde børnene ud af daginstitutionerne, og på den måde fik Fremskridtspartiet alligevel tilslutning til sit lovforslag nr. L 101, hvor det foreslås, at hvis den ene af barnets for-

ældre er arbejdsledig, kan barnet ikke benytte den kommunale dagpleje eller den kommunale daginstitution, før vedkommende dokumenterer at skulle påbegynde et arbejde.

Den eneste måde børnefamilierne kan få rimelige økonomiske vilkår på, er at melde børnene ud af daginstitutionerne.

Men daginstitutioner er ikke kun til at passe børn. De er også et godt tilbud til børn, som fru Kirsten Lee ganske rigtigt sagde ved førstebehandling, og jeg citerer Folketingets forhandling 1988-89, sp. 1405-1406:

»...at specielt børn af bistandsklienter, af langvarigt arbejdsløse, af de socialt skrøbeligste kunne have det største behov for at modtage det pædagogiske tilbud, som man jo faktisk kan få i vores børnehaver. For man skal jo ikke glemme, at børnehaver faktisk er steder, hvor børn vokser, gror og plejes.«

Jeg vil gerne spørge, om fru Kirsten Lee stadig væk står ved de bemærkninger.

Ministeren har overhovedet ikke forståelse for, at kontanthjælpsmodtagers eneste mulighed for at bevare en tilknytning til arbejdsmarkedet er at have institutionspladser til deres børn og mulighed for at betale a-kassekontingentet.

Lovforslagets løse ender om daginstitutionscirkulærer, beskæftigelsesinitiativer og forsøgsordninger er der ingen, der har overblik over. Ingen ved, hvad resultatet bliver af ministerens bekendtgørelser. Støttepartierne har købt katten i sækken; vi ved i hvert fald ikke - de ved heller ikke - hvad de får for deres stemmer. Vi synes, det er et dårligt arbejde, og vi frygter, at vi snart igen kommer til at se forslag om ændringer på kontanthjælpen.

Jeg vil slutte her, som jeg sluttede ved førstebehandlingen, med det Hørupcitat, som socialministeren holder så meget af, nemlig det, der siger, at socialpolitik handler om at mindske smerten for de svageste. Det synes vi fortsat er rigtigt, men efter disse julegaver til de svageste børnefamilier synes jeg ikke, at citatet skal bruges oftere.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Inden vi nu går videre, synes jeg, det kunne være rart at få opklaret en ting. Mener Socialdemokratiet ikke, som f.eks. fru Jytte Hilden flere gange har udtalt til pressen, at det er

[Bente Juncker]

uholdbart, at kontanthjælpsmodtagere har flere penge til rådighed end dem, der går på arbejde og tjener en løn, som ligger inden for lavtlønsområdet? Der kan svares ja eller nej.

(Kort bemærkning).

Kirsten Lee (RV):

Fru Hanne Andersen spurgte mig, om jeg kunne stå ved de bemærkninger om børn, jeg var kommet med ved lovforslagets første behandling. Svaret er ja.

(Kort bemærkning).

Hanne Andersen (S):

Jeg vil gerne sige til fru Bente Juncker, at vi meldte ud, og jeg kan bekræfte fru Bente Juncker i opfattelsen af, hvad vi også meldte ud ved førstebehandlingen. Vi meldte også ud, at vi ikke ville forringe børnefamiliernes vilkår, og det er jo det, det er endt med. Børnefamiliernes vilkår er blevet forringet, så enhver kan se det.

Jeg vil gerne sige til fru Kirsten Lee, at jeg synes, det er dejligt, at fru Kirsten Lee står ved sine bemærkninger ved førstebehandlingen.

Karen Højte Jensen (KF):

Må jeg først sige til Socialdemokratiet, at man må bevæge sig i sneglefart, når man mener, at dette lovforslag er hastet igennem. Det blev førstebehandlet den 3. november 1988, og i dag har vi den 15. december 1988. Der bliver sagt, at der har været få udvalgsmøder. Faktisk har sagen været på dagsordenen for udvalgsmødet hver uge, så jeg synes, at fru Hanne Andersen skulle kigge i kalenderen. Hvis det er at haste igennem på urimelig kort tid, så synes jeg nok. . . Vi kan jo ikke rigtig gøre for, at Socialdemokratiet ikke har været på dupperne i denne sag.

Dette forslag er en opfølgning af den aftale, der er mellem Kommunernes Landsforening og regeringen. Kommunernes Landsforening har, i øvrigt fulgt op af talrige socialdemokratiske borgmestre, peget på, at det var utrolig kompliceret og håbløst, at man kunne se, at mange kontanthjælpsmodtagere fik mere ved at være på kontanthjælp end ved at komme i arbejde på lavtløn eller ved at komme på dagpenge. Det er naturligvis en ting, der må ændres. Det, der sker nu, er, at grænserne ændres for størrelsen af den samlede hjælp.

Jeg kan foreslå fru Hanne Andersen at læse sit partiorgan Det Fri Aktuelt i dag, hvor man faktisk også konstaterer som et problem, at kontanthjælpsmodtagere ofte vil være i den situation, at de sætter penge til, hvis de kommer i arbejde. Og det problem svinger Socialdemokratiet sig faktisk ikke op til at tage stilling til. I betænkningen siger man, at det er stødende at se eksempler på, at folk, der modtager kontanthjælp, kan have mere til forbrug end folk, der har fuldtidsjob. Ja, og så bliver det faktisk ved det. Det vil Socialdemokratiet altså fortsat leve med.

Når Socialdemokratiet i betænkningen også har eksempler, udregnet for enlige forsørgere, hvor man regner ud på basis af højeste daginstitutionstakst, så må jeg sige til Socialdemokratiet, at faktisk vil det jo fortsat være sådan, at en enlig forsørger med et barn i vuggestue og et barn i børnehave vil have mere end 4.000 kr. mere end den samme person, der er i arbejde på lavtløn. Når man svinger sig op til at konstatere, at det er så forfærdeligt, så synes jeg ikke, at Socialdemokratiet er på rette vej; det er derimod regeringspartierne og forligspartierne i denne forbindelse.

Vi kan støtte, at der ud over forslaget nu afsættes 100 mio. kr. i en pulje bl.a. til det forslag, som socialministeren kommer med om de 18-19-årige kontanthjælpsmodtagere. De skal have aktiverende beskæftigelses- og uddannelsstilbud, ligesom der sættes en pulje på 25 mio. kr. af med henblik på også at aktivere andre kontanthjælpsgrupper.

(Kort bemærkning).

Jytte Hilden (S):

Det sidste, som fru Karen Højte Jensen sagde, kalder mig på talerstolen. Hvordan agter Det Konservative Folkeparti at sikre, at disse 75 mio. kr. og de 25 mio. kr. bliver udbetalt? Vi har fået et svar i Folketingets Socialudvalg, der går ud på, at ministeren ikke aner det, så derfor vil det være interessant at høre, om der er nogen af Folketingets partier, der har gjort sig tanker om, hvordan disse bevillinger skal udmøntes.

(Kort bemærkning).

Hanne Andersen (S):

Jeg vil gerne sige til fru Karen Højte Jensen,

[Hanne Andersen]

at det var kun til sidst, at jeg sagde, at det hastes igennem. Jeg sagde tværtimod, at der har været god tid fra den 26. oktober og også fra den 3. november, men det kan jo ikke nytte noget, når man ikke får svar på spørgsmålene, og det kan heller ikke nytte noget, når der ikke bliver forhandlet. Vi har stillet alle de spørgsmål og har fået alle disse tal frem, der kunne regnes på, og jeg forstår ikke, at ministeren ikke, efterhånden som tallene og eksemplerne indløb, har sammenkaldt ordførerne, hvis ministeren ønskede et godt resultat af det her.

Jeg synes også, at man fra regeringspartiernes side gang på gang groft misbruger kommunerne og Kommunernes Landsforening. Vi har sammenfattende og i enighed med Kommunernes Landsforening sagt, at vi vil gerne rette de skævheder, der er, men det er ikke det, der er sket. Man har været ude med den brede kost og givet alle børnefamilierne på kontanthjælp sådan, så det kan forstås.

(Kort bemærkning).

Karen Højte Jensen (KF):

Med fru Hanne Andersens sidste betragtninger kan jeg forstå, at Socialdemokratiet fortsat finder, det er fint, at man kan få flere tusind kroner mere om året på kontanthjælp end den, der arbejder på lavtlønsområdet. Det er vi til gengæld uenige i.

Når fru Hanne Andersen siger, at vi bruger Kommunernes Landsforening og kommunerne, så vil jeg bede fru Hanne Andersen læse den aftale, der er indgået den 29. juni 1988 mellem KL og regeringen. Der står faktisk, at man forpligter sig til at se på netop dette problem, som jeg nu gentagne gange har været inde på.

Når fru Jytte Hilden spørger, hvad vi vil gøre med de 100 mio. kr., så skal jeg citere arbejdsministeren fra i går, hvor han sagde, at lovforslaget bliver fremsat og vil blive førstebehandlet den 12. januar 1989, og så vidt jeg husker, skal det træde i kraft den 1. juni 1989. Der vil det fremgå i detaljer, hvordan disse millioner skal bruges.

(Kort bemærkning).

Jytte Hilden (S):

Efter fru Karen Højte Jensens bemærkninger vil jeg gerne spørge fru Karen Højte Jensen direkte, hvilket belæg hun har for sådan flot at

udtale, at Socialdemokratiet stadig synes, at man bare skal kaste om sig med pengene på det her område. Tværtimod citerede fru Karen Højte Jensen jo i sit første indlæg gentagne udtalelser både fra mig og fra en lang række andre Socialdemokrater gående ud på, at det er stødende, hvis man på kontanthjælp kan få mere end på dagpenge og på lavtlønsområdet. Det synspunkt har vi, og det beholder vi. Jeg vil gerne høre, hvor fru Karen Højte Jensen finder belæg for den generelle nedvurderende bemærkning, som hun kommer med, i relation til Socialdemokratiets synspunkter.

Den anden ting, jeg vil bore i – og det får vi jo lejlighed til i eftermiddag, hvor der er mulighed for at stille spørgsmål i Folketingets Socialudvalg – er, at det jo lader til, at regeringen har en plan for de 25 mio. kr. og de 75 mio. kr. Det vil vi være uhyre interesseret i, og jeg er også helt sikker på, at især Centrum-Demokraterne, som dog immervæk har fået presset de 100 mio. kr. igennem, i høj grad vil interessere sig for, hvordan de penge skal administreres. Jeg synes bare, det er sært, at det er i en række korte bemærkninger, det pludselig skal dukke op, at regeringen har en plan, al den stund Folketingets Socialudvalg har stillet spørgsmål til ministeren.

Det er en fuldstændig mangel på parlamentarisk forståelse, som ministeren har, efter at hun har sat sig bag ministerbordet. Tingene foregår på stik modsat måde af, hvordan de foregik, dengang den nu siddende minister var formand for Folketingets Socialudvalg. Vi synes, det er uantageligt.

Men jeg glæder mig til at bore nærmere i forskellige detaljer omkring de 100 mio. kr., for der er tilsyneladende en skjult plan et eller andet sted, og jeg glæder mig i høj grad til i samarbejde med de to små partier CD og Kristeligt Folkeparti at udmønte disse forslag.

(Kort bemærkning).

Hanne Andersen (S):

Jeg behøver vist ikke at understrege mere, at vi stadig væk synes, det er uacceptabelt, at nogen kan have større indtægt på kontanthjælp. Vi havde gerne set en løsning, men vi er ikke blevet bedt om at medvirke. Vi synes under alle omstændigheder, at det er totalt uacceptabelt, at for ægtepar med to børn i vuggestue og børnehaver er den eneste mulighed for at have et

[Hanne Andersen]

anstændigt levestandard på 101.000 kr. at tage børnene ud af daginstitutionerne og lade være med at betale a-kassekontingent. Det er deres livline til arbejdsmarkedet, og den skal de nu ikke have lov til at beholde. Man siger i forslaget, at de skal, men realiteten er, at af økonomiske grunde bliver de nødt til at lade være.

Når vi snakker om beskæftigelsestilbudene, vil jeg gerne vide, om det er sådan, som ministeren sagde under Almindelig del, hvor vi stillede spørgsmål, at ministeren forventede, at kommunerne kunne give to beskæftigelsestilbud til de unge ledige. Det var den forventning, ministeren havde. Vi kunne ikke få stillet spørgsmålet til Kommunernes Landsforening, om de kan opfylde den forventning, og vi tvivler stærkt på, at den kan opfyldes, så jeg glæder mig til at se, hvad det er for nogle tilbud, man har i posen.

Formanden:

Der er yderligere to korte bemærkninger, derefter går vi tilbage til ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Jeg vil gerne sige til fru Jytte Hilden, at der er ingen grund til panik. Om de 75 mio. kr. vil jeg sige, at der skulle være fremsat et forslag af socialministeren i dag, men jeg ved ikke, om det er blevet delt rundt. Det går på en effektivisering og en hjælp til unge mennesker. Vi har sagt til finansministeren, at vi meget gerne ser, at vi laver en indslusningsløn, fordi det her handler om at få de unge mennesker i gang dels med nogle arbejdstilbud og dels med nogle uddannelsestilbud. Jeg mener ikke, at det skal være bevidstløse sildekassestilbud ude i kommunerne. Der må være nogle reelle tilbud til de unge, så de får lyst til at gå i gang og gå ind i et uddannelsestilbud.

De 25 mio. kr. er det – i al beskedenhed – som CD har fået ind. Vi har forestillet os nogle forsøgsordninger, som Socialdemokratiet også godt kan lide, hvor man prøver på at få de lidt ældre kontanthjælpsmodtagere ind i et system af sociale ting, sådan at de får lyst til at gå i gang med noget, kommer væk fra den passive rolle og over i den aktive rolle.

(Kort bemærkning).

Karen Højte Jensen (KF):

Det er jo nærmest hjertegribende at høre Socialdemokratiets to ordførere i denne sag, først fru Jytte Hilden og derefter fru Hanne Andersen, understrege, at det er stødende, at man kan få mere på kontanthjælp, end hvis man er i arbejde, og at det er uacceptabelt, at det er sådan. Men hvad gør Socialdemokratiet ved det? Ja, de gør såmænd ingenting.

Ord er ikke nok, der skal handling til, hvis det overhovedet skal være rimeligt. Socialdemokratiet kunne jo have stillet ændringsforslag, hvis det havde noget bedre bud end det, vi andre er kommet med. Det har man dog ikke set noget til.

Formanden:

Som tidligere meddelt går vi tilbage til ordførerrækken.

Agerschou (SF):

Med forslaget om at ændre reglerne for kontanthjælp trækker socialministeren trøstigt videre i sine forgængeres fodspor: kontanthjælpsregler er noget, der helst skal ændres så tit som muligt, ellers er der ikke noget ved at være socialminister. Der er problemer med kontanthjælpen, men det er ikke dem, socialministeren og et flertal med hende tager fat på.

Hovedproblemerne i dag er for det første naturligvis, at folk overhovedet bliver kontanthjælpsmodtagere, og for det andet, at en del er kontanthjælpsmodtagere i meget lang tid. Derfor gælder det bl.a. om at fjerne de barrierer, der i dag er med til at hindre kontanthjælpsmodtagere i at komme ud af systemet. Det kunne f.eks. ske ved at etablere en job- og uddannelsesordning.

Er det så det, man er i gang med med de 100 mio. kr. til aktiverende foranstaltninger, som er aftalt mellem regeringen, CD og Kristeligt Folkeparti?

De 75 mio. kr. skal gå til at finansiere socialministerens indfald med at lade de 18-19-årige kontanthjælpsmodtagere overgå til en ungdomsydelse. Det er et projekt, der formodentlig under alle omstændigheder skulle have været finansieret, så det kan ikke have krævet en særlig imponerende indsats af CD og Kristeligt Folkeparti at forhandle det igennem.

De sidste 25 mio. kr. skal bruges til noget, ingen ved hvad er, nemlig en forsøgsordning, hvor man erstatter den passive ydelse med en

[Agerschou]

aktiv, som det hedder med en efterhånden almindelig socialpolitisk floskel.

Det hedder videre, at det sker med henblik på at udsluse kontanthjælpsmodtagere til forskellige opgaver inden for socialområdet. Hvad betyder dog det? Hvad er det for opgaver? Jeg håber, nogen er i stand til at løfte sløret for det. Socialministeren er ikke i stand til det, det ved jeg fra udvalgsarbejdet. Ligeegyldigt hvad der ligger i det, kunne det så ikke have været indført som forsøgsordning via de almindelige forsøgsmidler? Er det virkelig nødvendigt med et helt nyt forsøgssystem? Vi mener ikke, der kan have ligget mange ædruelige overvejelser bag denne idé.

Under udvalgsarbejdet har vi fået konstateret, at konsekvenserne af lovforslaget er brutale. Det vil gå hårdt ud over børnefamilier og herunder specielt de enlige forsørgere – præcis den gruppe, man var enig om at give et økonomisk løft, da Folketinget for et par år siden behandlede de nye kontanthjælpsregler.

Jeg vil minde fru Karen Højte Jensen om, at på det tidspunkt stemte De Konservative faktisk for reglerne, selv om man vidste, at man ville komme ud for tilfælde, hvor folk på kontanthjælp kunne opnå mere i disponibel indtægt end folk på lavtlønsområdet og folk på dagpenge. Regneeksemplerne lå i udvalget. Man kunne have studeret dem. Alligevel stemte både CD og De Konservative for, og derfor synes jeg måske nok, at de bemærkninger, der kommer fra de pågældende partiers ordførere, virker noget hykleriske.

Men som sagt, nu vender bøtten, nu skal børnefamilierne have et nakkedrag. Vi har konstateret, at enlige forsørgere i visse tilfælde kommer til at miste over 2.000 kr. i månedlig ydelse. Jeg ved godt, at denne beregning bygger på det udkast til betalingsbekendtgørelse for daginstitutioner, som aftalepartierne nu siger at de vil forhandle om. Jeg håber naturligvis, at konsekvenserne bliver anderledes, men jeg tvivler faktisk på, at det kan lade sig gøre. Jeg er bange for, at systemet bliver indrettet, så kontanthjælpsmodtagere må melde deres børn ud af daginstitution, og så er resultatet, at de nok en gang har fået et skub ud i isolationen. Vi mener ikke, at det er det, der er brug for. Når nu betalingsbekendtgørelsen skal forhandles, kunne det være interessant allerede nu at høre, hvor meget aftalepartierne mener det er acceptabelt at enlige forsørgere går ned i månedlig ydelse.

Men som sagt, forslaget løser ikke hovedproblemerne i kontanthjælpssystemet. Visse grupper af kontanthjælpsmodtagere vil blive ramt drastisk. Det er grunden til, at SF vil stemme imod ved tredje behandling. I øvrigt vil vi gerne have forslaget kaldt tilbage til udvalget.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

SF's ordfører, hr. Agerschou, sagde, at denne socialminister traskede videre i den forrige socialministers fodspor. Må jeg være fri! Det er ikke rigtigt. Hr. Agerschou ved udmærket godt, at den forrige socialminister nedsatte et udvalg, Trierudvalget, om nogle meget dyre løsninger på 300 mio. kr. Det havde vi meget gerne set gennemført.

Hvis SF og Socialdemokratiet ikke havde meldt sig ud af det her og havde presset regeringen, så havde de måske fået en bedre løsning. Jeg kan i hvert tilfælde sige, at CD gerne havde været fri for at medvirke til det her. Det er ikke vores kop te.

(Kort bemærkning).

Hanne Andersen (S):

Jeg vil gerne sige til fru Bente Juncker, at vi havde meget gerne set, at vi havde fået en mulighed. Vi synes også, at Trierudvalget har gode bud på, hvad man kunne gøre. Vi har aldeles ikke presset regeringen eller meldt os ud. Vi har ikke haft nogen mulighed. Man kunne have inviteret os, og vi kunne have diskuteret ud fra de tal, vi har fået frem, og ud fra de muligheder, der ligger i Trierudvalget. Muligheden har vi ikke fået.

Jeg fik ikke lejlighed til at spørge før; da fru Bente Juncker sagde, at det beskæftigelsesinitiativ, der skal komme, ikke skal bygge på sildekassetilbud. Hvad skal det så bygge på? Skal der tørres støv af hos de ældre – et job, de måske selv kunne klare? Eller vil man gå ind og snakke om produktion mellem kommuner og det offentlige? Kommunerne kan ikke blive ved med at finde på. De kan ikke løse de her problemer hele tiden. Og de kan slet ikke fremsætte to tilbud, det føler jeg mig helt overbevist om.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Det var ikke specielt den forrige socialmini-

[Agerschou]

ster, jeg hentydede til. Jeg sagde faktisk »for-gængere«; det er flertal og betyder, at det er en række af socialministre, jeg hentydede til.

Men jeg kunne godt tænke mig at spørge CD: Da de kontanthjælpsregler, vi har i dag, blev vedtaget, havde vi en socialminister fra CD. Det var faktisk en socialminister fra CD, der fik lavet de nye kontanthjælpsregler, der indeholdt de ting, man nu vil afskaffe. Hvad er egentlig grunden til, at man har ændret mening? Jeg må fastholde, at de konsekvenser, man nu påberåber sig, var kendt allerede på daværende tidspunkt.

Med hensyn til Trierudvalget er det ganske udmærket at få nedsat et sådant udvalg, og dets foreløbige redegørelse er ganske udmærket, men hvad har fru Bente Juncker egentlig brugt den til?

Fru Bente Juncker siger, at det er en meget kostbar ordning, man foreslår. Er det nu det? Er 300 mio. kr. specielt kostbart i forhold til de milliarder kroner, vi bruger i kontanthjælps-systemet?

Jørgen Winther (V):

Venstre ønsker, at det skal være sådan, at der er en mere rimelig balance mellem arbejdsindtægt og bistandshjælp. Venstre synes, at det er i orden, at børnebidraget for det første barn bliver nedsat, og at det såkaldte grænsebeløb bliver nedsat til 5.200 kr. om måneden.

Men disse to justeringer er imidlertid efter Venstres opfattelse ingen garanti for, at det altid kan betale sig at arbejde i stedet for at gå på passiv bistandshjælp. Den enlige mor med to børn, et i vuggestue og et i børnehave, vil stadig have større økonomisk fordel af at gå på bistandshjælp i stedet for at tage et arbejde også efter dette forslags vedtagelse.

Socialdemokratiet har selv lavet nogle beregninger, som er i betænkningen, og deraf fremgår det tydeligt, at en enlig mor med to børn, et i vuggestue og et i børnehave, i dag med en lønindtægt på 150.000 kr. vil have 56.000 kr. tilbage. Men hvis hun fra lønindtægt går over på bistandshjælp, vil hun få 20.000 kr. mere i disponibel indkomst i dag. Det er Socialdemokratiets egne beregninger. Derfor må vi jo også i regeringen tro på, at de er rigtige.

Efter vedtagelse af dette forslag vil det stadig væk være sådan, at den enlige mor vil have 4.000 kr. mere tilbage på bistandshjælp, end da

hun havde arbejde. Det er det, fru Jytte Hilden og fru Hanne Andersen kalder stødende. Problematikken er stadig væk ikke løst. De kalder det stødende, men vil ikke være med til at komme med nye forslag.

Det undrer mig, at Socialdemokratiet lægger sådant godt skyts til rette for os. Det skal de da i hvert fald have tak for.

Man taler om, at bistandsmodtagere skal tage børnene ud af daginstitution på grund af disse nedskæringer, som det kaldes. Hvad sker der dog ved, at en bistandsmodtager har sit barn i vuggestue eller børnehave kun fire timer om dagen? I dag er det jo sådan, at det mange steder ikke engang er muligt, men at det skal være otte timer eller ingenting. Jeg håber, at Socialdemokratiet vil være med til at arbejde på, at vi kan hjælpe bistandsmodtageren således, at deres børn kun skal have fire timers ophold i vuggestuer og i børnehaver.

I øvrigt må man også spørge, om tiden ikke er ved at løbe fra vuggestuerne. Det er jo sådan, at den mor, der i dag sender sit barn i vuggestue, udsætter barnet for en stor infektionsrisiko. Det fremgår af en doktordisputats, at et vuggestuebarn på 10 måneder har syv gange så mange infektioner som det barn, der er hjemme hos moderen og faderen. Det drejer sig om bronchitis, mellemørebetændelse, halsbetændelse osv. Socialdemokratiet taler meget om arbejdsmiljø og gode forhold på arbejdspladsen. Er Socialdemokraterne ikke en lille smule betænkelige ved denne situation?

Også hvis et barn kommer i privat dagpleje, er der meget mindre risiko for, at barnet bliver smittet, end hvis det kommer i vuggestue.

Problemet i hele denne sag er det høje skatte-tryk. Det er den måde, man skal se det på, fordi det grundlæggende problem i det danske samfund er, om en enlig mor eller enlig far med 150.000 kr. i lønindtægt ved at arbejde 38 timer om ugen overhovedet kan eksistere. Det er, som om Socialdemokratiet erkender, at det kan man ikke.

Man siger, at man i dag bliver ringere stillet, når man går på bistandshjælp. Men sagen er, at den, der har et arbejde og tjener 150.000 kr., i dag er dårligere stillet end den person, der er på bistandshjælp og har to børn henholdsvis i vuggestue og børnehave. Det er et grundlæggende problem, og det håber jeg Socialdemokratiet vil være med til at løse.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Jeg vil godt starte med at spørge: Kunne hr. Jørgen Winther ikke fabrikere en halv side om den dér med infektioner og vuggestuer, som vi sådan fast kunne optrykke i Folketingstidende, hver gang vi har en socialpolitisk debat, for så slap vi andre for at høre på den? Jeg kan den udenad.

Efter den svada vil jeg spørge Venstre: Hvad var egentlig grunden til, at Venstre stemte for kontanthjælpsreglerne i sin tid?

(Kort bemærkning).

Hanne Andersen (S):

Vi har i betænkningensbidraget bragt eksempler på enlige forsørgere og ægtepar, som har deres børn i daginstitution på højeste takst. Ifølge de eksempler har de fire personer mindre til forbrug end de tre personer. Men hvis familien har barnet i institution, den enlige på gennemsnitstakster, så vil forbruget med 150.000 kr. i årlig indtægt være på 65.722 kr. og efter regeringens forslag 63.900 kr. Så selvfølgelig er der en nedgang. Vi ville ikke påstå det uden at have regnet på det.

Vedrørende institutionerne kan jeg tilslutte mig det, hr. Agerschou sagde, men jeg vil da sige, at daginstitutionstaksterne er hovedproblemet for alle børnefamilier, også dem, der ikke er på kontanthjælp. Derfor har vi naturligvis genfremsat vores forslag om institutionstaksterne for børnefamilierne.

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Som hr. Agerschou sagde, har vi efterhånden forstået, at bistanndsklienter skal tage deres børn ud af daginstitutionerne, hvis det står til hr. Jørgen Winther.

Hr. Jørgen Winther sidder jo ikke i Arbejdsmarkedsudvalget, så vidt jeg ved, men dér arbejder vi faktisk med regler, som pålægger bistanndsklienter en meget aktiv rolle som opøgende på arbejdsmarkedet. Vi pålægger dem faktisk både at tage på inspirationskurser og at være aktive i søgning af job.

Spørgsmålet er så, om det harmonerer med hr. Jørgen Winthers opfattelse, at man både kan passe børn og samtidig kan stå til rådighed for arbejdsmarkedet, ikke bare i 8 timer inden

for bestemte tidspunkter, men faktisk døgnet rundt, hvis arbejdsformidlingen skulle finde på at stille et arbejde til rådighed for en arbejdsløs forsøger på bistanndshjælp. Det vil jeg godt bede hr. Jørgen Winther være opmærksom på, når han gentagne gange bruger denne argumentation, som hr. Jørgen Winther efterhånden er ekspert i.

(Kort bemærkning).

Jørgen Winther (V):

Det glæder mig virkelig, at hr. Agerschou nu kender situationen med, at der er så mange infektioner i vuggestuer. Så er mit næste mål, at hr. Agerschou ikke bare kan den udenad, men at han også forholder sig til, om det er godt for barnet at komme i vuggestuen, når der er syv gange så mange infektioner. Ellers er hr. Agerschou jo altid meget om sig, hvis der er en arbejdssituation, hvor der er lidt større infektionsrisiko end i en anden arbejdssituation; da plejer hr. Agerschou at være meget opmærksom, så jeg ønsker nu, når han kan det udenad, at han også forholder sig til det.

Socialdemokratiets ordførere må undskylde, at det er lidt svært for mig at hitte rede i, hvem der har sagt hvad, for der er både fru Hanne Andersen, fru Jytte Andersen og fru Jytte Hilten.

Men det, der er problemet, er, om de tre vil være med til at arbejde for, at bistanndsmottagere har mulighed for at have deres børn i vuggestue og børnehave i bare 4 timer om dagen. I dag er det enten 0 timer eller 8 timer. Det ønsker vi meget kunne lade sig gøre.

(Kort bemærkning).

Hanne Andersen (S):

Jeg vil gerne sige til hr. Jørgen Winther, at vi arbejder for, at bistanndsklienter ikke skal være nødt til at tage deres børn ud af daginstitutioner, for vi synes ikke, at bistanndsklienters snor til arbejdsmarkedet skal være deltidsjob, men fortsat et fuldtidsjob, idet man skal have fuldt job for at kunne eksistere af én lønindtægt.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Jeg stillede hr. Jørgen Winther et enkelt spørgsmål, som jeg ikke fik besvaret. Det kan hænge sammen med, at hr. Jørgen Winther ikke hørte det, men var optaget af andre ting.

[Agerschou]

Når nu hr. Jørgen Winther på Venstres vegne mener, at der er så store problemer med de nu-gældende kontanthjælpsregler, hvad var så egentlig årsagen til, at Venstre i sin tid stemte for og oven i købet var nærmest rørstrømsk i rosen af, at nu fik børnefamilier på kontanthjælp et økonomisk løft? Hvad var egentlig grunden, hr. Jørgen Winther?

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Jeg vil godt sige til hr. Jørgen Winther, at der intet som helst er til hinder for, at kommunerne kan lave halvdagspladser, både når det drejer sig om børnehavpladser, om fritidshjemspladser og om vuggestuepladser. Når de ikke gør det, hænger det jo sammen med, at det er nødvendigt, som fru Hanne Andersen rigtigt sagde, at have en fuldtidsløn for at klare sig.

Der er ikke noget til hinder for, at man kan lave halvtidsbørnehaver, og det vil vi da gerne diskutere. Men det er jo nu engang et spørgsmål om, hvad kommunerne beslutter sig for.

Men hr. Jørgen Winther spurgte os, om vi vil være med til at garantere, at børn fik en halvdagsbørnehave eller en halvdagsvuggestue. Det vil vi meget gerne. Jeg vil gøre hr. Jørgen Winther opmærksom på, at der stadig væk er 30.000 børn på den aktuelle venteliste, og at der stadig væk for 60.000 børn ønskes en daginstitution. Hvis Venstre vil være med til at garantere dem, der ikke har tilbud i dag, en plads, så begynder der at være perspektiv i denne diskussion.

(Kort bemærkning).

Jørgen Winther (V):

De 30.000 børn på venteliste er jo ikke noget, vi ved er korrekt. Det er jo ikke en officiel ventelisteopgørelse. Det er en ventelisteopgørelse, som BUPL har lavet, og så regner man med, at det måske er sådan.

Angående halvdagspladserne glæder det mig da meget, at Socialdemokratiet nu er ved at indse, at mødre skal have mulighed for at have deres børn i halvtidspladser. Situationen i dag er jo, at mange kommuner nægter disse halvtidspladser; det er enten 8 timer eller 0 timer. Det ved de tre socialdemokratiske ordførere også godt.

Vi har flere ting på programmet i dag, så jeg slutter nu.

Jane Oksen (FP):

Det lader til, at vi skal have en længere debat om kontanthjælpsreglerne. Vi skal jo have et møde i udvalget, og dér synes jeg at vi kunne diskutere videre.

Der er jo nogle helt konkrete ting, vi skulle tage stilling til nu, bl.a. det ændringsforslag, der er stillet af regeringen med støtte fra Kristeligt Folkeparti og Centrum-Demokraterne om udsættelse af kontanthjælpsreglerne.

Fremskridtspartiet synes, det er en dårlig idé at begynde på udsætte disse regler. Jo før vi får kontanthjælpen ned på et rimeligt niveau, jo bedre. Det kan ikke nytte noget, at vi bliver ved med at stille spørgsmål i udvalget. Vi kan jo spørge i det næste par år, men vi finder aldrig svarene på en lang række af tingene. Og det har vi også fået at vide. Der er simpelt hen mange spørgsmål, man ikke er i stand til at besvare. Erfaringerne ude i kommunerne må vise, hvordan det fungerer.

Der er sagt meget om, at det vil blive skævt, at det især vil gå ud over de enlige forældre. Det er da klart, at når vi gennemfører en besparelse, gør det ondt nogle steder, men når vi i forvejen har så højt et niveau, synes vi ikke i Fremskridtspartiet, at det gør så forfærdelig meget. Vi synes heller ikke, at det gør så forfærdelig meget, hvis man tager sine børn ud af vuggestue eller børnehave. Det gælder især vuggestuebørnene. Der er jo ingen grund til, at så små børn skal sendes af sted, når moderen går hjemme.

Venstres hr. Jørgen Winther talte meget om infektionsfaren i vuggestuen. Jeg vil hellere tale lidt om det følelsesmæssige, for det er jo bevisligt, at så små børn ikke har godt af at være adskilte fra moderen. Altså er det glimrende, at de små børn bliver passet hjemme af en mor, der er bilstandsmodtager.

Jeg kan overhovedet ikke se, at der er noget som helst børnefjendsk i, at en mor skal passe sit eget barn. Det er mig ganske ufatteligt, at samtlige partier skælder Fremskridtspartiet ud for at være børnefjendsk.

Når det gælder aktivering af kontanthjælpsmodtagerne, havde vi gerne i Fremskridtspartiet set det forslag, som socialministeren har sagt ville komme samtidig med lovforslag nr. L 72. Så ville vi lettere kunne forstå sammenhængen.

Når man nu begynder at snakke om 100 millioner kroner ekstra til aktivering af kontanthjælpsmodtagerne, synes vi også, det er dårligt.

[Jane Oksen]

Det har intet med dette lovforslag at gøre. Det kunne man behandle særskilt. Der er en forfærdelig tendens til at rode tingene sammen, således at når vi behandler lovforslag nr. L 72, behandler vi en masse andre ting samtidig.

Når disse forslag ikke foreligger, synes jeg, vi skal koncentrere os om det konkrete, nemlig hurtigst muligt at få lovforslag nr. L 72 gennemført.

Jeg mærker en tydelig tendens hos mange ordførere til forhalingstaktik. Man forsøger simpelt hen at få det gjort så besværligt som muligt, således at lovforslaget ikke kan blive vedtaget inden jul.

Når vi gerne vil have forslaget vedtaget inden jul – det ser vi meget gerne – er det, fordi det efter vor mening skal træde i kraft 1. januar 1989. Det kan ikke være rigtigt, at regeringen spiller ud med et forslag, der skal træde i kraft 1. januar 1989, men kort tid efter simpelt hen udsætter det i tre måneder, fordi der er så mange spørgsmål.

Man har gjort det med den begrundelse, at det er alt for besværligt for kommunerne at administrere de nye regler. Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at i et svar den 9. december 1988 gjorde Kommunernes Landsforening opmærksom på, at der ikke er væsentlige administrative problemer. Endnu en gang forsøger man at forhale det ved at sige, at kommunerne ikke kan nå det, og at det bliver alt for besværligt.

Det er lige meget, hvad vi vedtager herinde om kontanthjælp, det giver besværligheder, og man har lappet og lappet.

Da man vedtog reglerne om faste retsbestemte ydelser fra 1. juli 1987, stemte Fremskridtspartiet selvfølgelig imod. Man vidste udmærket dengang, at det ville give højere ydelser til visse grupper, så det vil passer ikke, når man siger, at først nu ser vi konsekvenserne. Dem kendte man allerede dengang. Formålet var selvfølgelig, at der skulle gives mere i kontanthjælp. Det har så vist sig at være en fiasko. Det har også vist sig, at vi har fået et stigende antal kontanthjælpsmodtagere. Der er simpelt hen ikke råd til at yde mere og mere til disse mennesker.

Vi må alle sammen medvirke til, at der sker besparelser på dette område.

Vi synes også i Fremskridtspartiet, at det er en god idé, at man aktiverer kontanthjælpsmodtagerne, at man faktisk tvinger de unge kontanthjælpsmodtagere til at påtage sig et ar-

bejde. Det er glimrende, men jeg er enig med ordføreren for Centrum-Demokraterne i, at det altså ikke duer, hvis de skal have overenskomstmæssig løn. Det, det drejer sig om for Fremskridtspartiets vedkommende, er at få dem udsluset til det private arbejdsmarked og ikke til en masse mere eller mindre meningsfyldt eller god eller dårlig beskæftigelse i kommunerne.

Hvis de skal ud på det private arbejdsmarked, drejer det sig om at give dem en sådan løn, også i kommunerne, at de kan blive aktiveret til at komme derud. Det nytter ikke, at man giver en løn på 70 kr. i timen – jeg har hørt om en løn i Københavns Kommune på 85 kr. i timen – til unge kontanthjælpsmodtagere, når der på arbejdsmarkedet er steder, hvor lønnen er på under 60 kr. i timen. Det må dreje sig om at få dem ud på det private arbejdsmarked.

Så bliver der fra Socialdemokratiets side ret nedsættende talt om, at de skal tørre støv af hos de ældre. Jamen det er da et meningsfyldt arbejde at hjælpe de ældre. Det ville også være et meningsfyldt arbejde at sende de unge ud i børnehaverne og hjælpe til dér, men Socialdemokratiet har den gode eller mindre gode egenskab, at det via en masse tåbelige overenskomster spænder ben for de unge. Så må de ikke påtage sig det ene, og så må de ikke påtage sig det andet.

Jeg synes, at de unge kan gå ud og hjælpe hjemmehjælperne, og at de kan hjælpe pædagogerne i børnehaverne og den slags, og så skal man hurtigst muligt se at få vedtaget en indslusningsløn. Det er det eneste, der duer i det her forhold.

Med hensyn til de enlige forældre vil jeg gerne endnu en gang sige, at der er forskel på, hvordan man stiller de her regnestykker op, om man har et barn i vuggestue, i børnehave, om man har ét eller flere børn. O.k., det kan måske blive en reduktion af kontanthjælpen på et par tusinde kroner, men hvad gør det? Det her handler altså om at aktivere kontanthjælpsmodtagerne, og skal vi gøre det, skal kontanthjælpen altså ikke være så høj, at det ikke kan betale sig at arbejde. Så det er glimrende, at vi får den nedsat.

Jeg vil gerne takke Venstre for, at det støtter, at børnene dog trods alt den halve dag kan tages ud af institutionerne, hvis man er ledig på arbejdsmarkedet. Vi så gerne, som vi også har

[Jane Oksen]

sagt i lovforslag nr. L 101, at man tog børnene totalt ud. Det her handler også om besparelser, og det kan ikke være rigtigt, at man ikke vil være med til også at spare på institutionerne. Der er stærkt brug for de penge, for på trods af at vi nedsætter kontanthjælpssatserne, vil der blive stærkt forøgede udgifter i 1989 på hele kontanthjælpsområdet på grund af det stigende antal modtagere. Vi er nødt til at se i øjnene, at der ikke er råd til det.

Vi vil i Fremskridtspartiet gerne støtte lovforslag nr. L 72, men vi vil ikke støtte regeringens ændringsforslag om at udsætte det. Det haster med besparelser på dette område.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Det er min hensigt at rationere de korte bemærkninger, så der bliver højest to skud i hver haglbyge.

(Kort bemærkning).

Hanne Andersen (S):

Fremskridtspartiets ordfører sagde, at der sker en stigning – det ved vi jo alle – i kontanthjælpsudgifterne i 1989; derfor skal vi alle sammen spare. Det, ordføreren sagde, var i virkeligheden: Jo flere kontanthjælpsmodtagere, jo mindre skal de have, for vi kan ikke bruge så mange penge på det.

Småbørnsfamilier og små børn, hvis forældre er på bistandshjælp, skulle have særlig godt af, at deres mødre gik hjemme. Jeg mener: Hvad med de andre stakkels børn i Fremskridtspartiets terminologi? De må vel også have godt af, at deres mor går hjemme? Det er vel ikke noget, der specielt gælder bistandsklienterne?

Vi har ikke forhalet det. Vi har også ønsket forslaget færdigbehandlet. Vi har sagt det flere gange. Vi synes, at mange spørgsmål var belyst, inden det her forslag kom, i de tre år, hvor der har været forsøgsarbejde, ved de to behandlinger, der har været i Folketinget. Vi synes, at når der kommer grelle eksempler frem i udvalget, er der god grund til at holde møde og til at forhandle og se på, hvor skævt man nu kommer til at skyde.

(Kort bemærkning).

Karen Højte Jensen (KF):

Jeg skal leve op til en kort bemærkning.

Jeg vil sige til fru Jane Oksen, at når vi ønsker ikrafttrædelsen udskudt fra 1. januar til 1. april 1989, er det en rent praktisk foranstaltning. Vi ønsker naturligvis også dette forslag gennemført så hurtigt som muligt, men kommunerne skal jo have mere end 2-3 arbejdsdage til at få klaret deres sager i denne sammenhæng.

Derfor vil jeg opfordre Fremskridtspartiet til at stemme for lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Jeg kunne sagtens undvære en del af mine korte bemærkninger, hvis bare Venstres ordfører ville svare på det helt ukomplicerede spørgsmål, jeg nu stiller ham for fjerde gang: Når nu Venstre mener, at der er så store problemer i det eksisterende kontanthjælpsystem, hvad var så grunden til, at Venstre i sin tid glad og fro stemte for de pågældende regler? Må jeg ikke godt få det at vide?

(Kort bemærkning).

Jytte Hilden (S):

Svarende til rationeringen af de korte bemærkninger bliver der også tale om rationering for kontanthjælpsmodtagerne.

Det, der får mig på talerstolen, er, at fru Jane Oksen endnu en gang bringer den myte til torvs, at der skulle være tale om forhaling fra oppositionens side. Der har været tale om en slendrian uden lige for ministerens vedkommende. Forslaget er fremsat den 26. oktober 1988. Vi kunne have været færdige med det hele, inden nogen af os begyndte at tænke på julekalendere og julegaver. Vi har været parate hver eneste dag til at tage en forhandling.

Det, der burde være en dyd for os herinde, er nemlig, at vi ser tingene i sammenhæng, at vi har overblik over det. Men med en total passiv minister og et udvalg, hvor det en gang imellem kan være svært at finde ud af, hvornår der foregår noget, hvornår møderne er, er det selvfølgelig svært for folketingsmedlemmer at holde sammen på tingene. Men forhaling er der ikke tale om. Det er en myte.

Det, det her drejer sig om, er, at vi ikke har fået præsenteret på Folketingets bord alle siderne i den trekant, det drejer sig om. Der er tale om et niveau for kontanthjælpsmodtagere, der er tale om daginstitutionstaksternes niveau,

[Jytte Hilden]

og der er tale om, hvordan vi får aktiveret både unge og lidt ældre kontanthjælpsmodtagere. De tre ting hænger uløseligt sammen. Det eneste, vi har set, er forslaget om at spare 285 mio. kr.

Det synes vi er for dårligt. Det kalder vi forhaling med hensyn til tankegang og mangel på kreativitet.

(Kort bemærkning).

Jane Oksen (FP):

Jeg vil gerne gentage, hvad jeg sagde før med hensyn til, at kommunerne ikke skulle kunne nå at forberede gennemførelsen af dette lovforslag. I masser af tilfælde bruger vi Kommunernes Landsforening som spørgeorgan, når et eller andet skal gennemføres, og den udtaler i brev af 9. december 1988, at alt i alt vil dette lovforslag ikke medføre væsentlige administrative konsekvenser. Dette drejer sig om at foretage nogle beløbsændringer, og det er rigtigt nok, at der kan blive lidt problemer med udregningen vedrørende daginstitutioner osv., men med god vilje kan man regne det ud.

Det drejer sig om at spare penge, og der er ingen grund til at udsætte det i tre måneder. Det synes vi er meget længe.

Fru Jytte Hilden siger, at der har været tale om slendrian fra ministerens side. Det vil jeg nu ikke sige. Det er trods alt udvalget selv, der forhåler sagen ved at blive ved med at stille spørgsmål, og jeg må notere mig, at de partier, der har stillet flest spørgsmål, faktisk er Socialdemokratiet og SF. At der er grund til at stille så mange spørgsmål, kunne tyde på, at vi alt i alt har en dårligt fungerende bistandslov.

Jeg vil gerne én gang til gentage, at da vi gennemførte de retsbestemte ydelser, vidste vi godt, at det ikke var særlig smart. Det ville give større ydelser til en lang række mennesker, og derfor stemte Fremskridtspartiet imod.

Alt i alt har vi en dårlig bistandslov, og vi bliver ved med at lappe på den. Det, vi gennemfører nu, er garanteret heller ikke godt nok, og det giver garanteret en masse problemer, men lige meget hvor længe vi arbejder med det, vil det give problemer. Lad os da så komme i gang med at få sparet de penge i en fart!

(Kort bemærkning).

Jørgen Winther (V):

Det er hr. Agerschou, der kalder mig på talerstolen, og jeg vil gerne svare hr. Agerschou.

Venstre synes nu engang, at det er mere værdigt, at man får en fast ydelse, end at man får en skønsmæssig ydelse. Det, at vi bibeholder faste ydelser, er ikke nogen hindring for, at vi senere ændrer niveauet.

Nu har jeg svaret hr. Agerschou. Så vil jeg gerne stille hr. Agerschou det samme spørgsmål, som jeg har stillet 2-3 gange.

Hr. Agerschou siger, at nu kan han remsen om, at børn i vuggestuer har flere infektioner. Det er syv gange flere infektioner, hr. Agerschou. Så er det, jeg siger: Når hr. Agerschou nu kan denne remse, hvorfor så ikke forholde sig til problemet og have en holdning dertil? Det har SF jo ellers med hensyn til alle andre arbejdspladser, hvor der er større risiko for sygdomme.

Nu har jeg svaret hr. Agerschou.

Kirsten Lee (RV):

Det er topmålet af klynkeri, når man har kunnet læse i et af de socialdemokratiske hoforganer her til morgen, at denne nedskæring af kontanthjælpen er et stort problem, for kontanthjælpsmodtagere vil hidtil ofte være i den situation, at de sætter penge til, hvis de kommer i arbejde.

Skal det nu være et problem, at man kan opnå mere ved en aktiv arbejdsindsats, end man kan i passiv kontanthjælp? Jeg har forstået, at Socialdemokratiet også finder det stødende, at det skulle være tilfældet.

Det er svært for os andre at forstå det, når fru Hanne Andersen taler om, at Socialdemokraterne ikke er blevet bedt om at medvirke til gennemførelse af det her forslag. Har Socialdemokratiet da ikke en forpligtelse til ligesom alle vi andre at arbejde i udvalget, hvor de er repræsenteret i rigt mål? Den socialdemokratiske indsats under udvalgsarbejdet står slet ikke mål med den interesse for sagen, den socialdemokratiske ordfører viser her i dag.

Andre partier har siden den 26. oktober 1988 haft tid til at tænke sig om og har arbejdet seriøst og konstruktivt i udvalget.

Fru Hanne Andersen er bekymret over, om børn af de socialt skrøbeligste og svageste fortsat får mulighed for at være i daginstitutionerne. Det, vi siger, er, at om man er socialt skrøbelig og socialt svag, ikke nødvendigvis afhænger

[Kirsten Lee]

af en aktiv eller en passiv indkomst. Det er et spørgsmål om, hvilke psykiske ressourcer man har til at stimulere sine børn. De mennesker, der mangler de psykiske ressourcer, har fortsat mulighed for at få en socialpædagogisk friplads. Det ændres der ikke på. Men folk får ikke en friplads, bare fordi den ydelse, de modtager, hedder bistandshjælp, når deres indkomstforhold i øvrigt er sådan, at det svarer til en indtægt på det almindelige arbejdsmarked, og indkomsten er af en sådan størrelse, at det ikke berettiger til friplads. Vi ser ikke noget uretfærdigt eller socialt uansvarligt i det.

(Kort bemærkning).

Jytte Hilden (S):

Det er topmålet af indiskretion, når fru Kirsten Lee refererer fra, hvad der er foregået i udvalget.

Socialdemokratiet har stillet en lang række spørgsmål, fordi vi naturligvis ønsker at få afklaret konsekvenserne af et så voldsomt indgreb over for de svageste stillede i vores samfund.

Jeg vil spørge fru Kirsten Lee, om det er lykkedes hende at læse alle de forskellige papirer og sætte sig ind i alle de forskellige spørgsmål og alle de skemaer, som ligger til grund for det forslag, som i dag er til anden behandling, eller fru Kirsten Lee alene bygger sin ekspertise på læsning af en af dagens aviser.

Den anden ting, jeg vil nævne, er spørgsmålet om, hvem der har forhalet, og hvem der ikke har forhalet. Jeg står her med forsiden af det, der hedder bilag 26 til lovforslag nr. L 72. Det er det, der drejer sig om kontanthjælpen. Bilaget er dateret den 6. december 1988, og i det står der bl.a.: »Under henvisning til Socialudvalgets skrivelse af 24. november . . .« Det vil sige, at der har været næsten 14 dage for ministeren og hendes store ministerium med mange kompetente embedsmænd – er jeg helt sikker på – til at svare på spørgsmål fra udvalget. Hvis ministeren ikke er enig – jeg kan se, at ministeren sidder og ryster på hovedet – er hun velkommen til at få en kopi af svaret på et af de spørgsmål, Socialudvalget har stillet.

Derfor er mit spørgsmål: Hvorfor har ministeren ikke besvaret spørgsmålene i den rækkefølge og med den hast, som ministeren, da hun selv var Socialudvalgets formand, forlangte af os andre? Vi havde gerne taget stilling i præcis samme takt.

Det var et spørgsmål til ministeren, og af fru Kirsten Lee vil jeg altså gerne høre, om hun bygger sine udtalelser og sine formodninger og sine vurderinger på andet end læsning af én avis i dag.

(Kort bemærkning).

Hanne Andersen (S):

Jeg synes, det er fantastisk, at fru Kirsten Lee mener, at det er i orden, at når man er drevet helt derud, hvor man ikke har nogen psykiske ressourcer, kan man få hjælp til betaling af daginstitution, men først da kan man få det. Det kalder jeg ikke børne- og familievenlig politik, for så skal der mange flere hjælpeforanstaltninger til end at sætte et barn i daginstitution.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Det er et enkelt spørgsmål til fru Kirsten Lee: Når nu fru Kirsten Lee studerer de eksempler på virkningerne af lovforslaget, der findes i bilagsmaterialet, bliver fru Kirsten Lee så slet ikke forurologet over nogle af de nedgange i ydelser, vi kan se? Er det efter fru Kirsten Lees opfattelse slet ikke forurologende, at man kan risikere, at en familie f.eks. går 2.000 kr. ned i månedlig ydelse?

(Kort bemærkning).

Kirsten Lee (RV):

Til fru Jytte Hilden er svaret: Ja. Til hr. Agerschou er svaret: Nej.

Bente Juncker (CD):

Der har hele sommeren og hele efteråret været en debat, hvor alle partierne herinde har meldt ud, at det var uholdbart, at det kunne betale sig at være på kontanthjælp. Det vil sige, at man faktisk kunne få mere, end når man var ude på arbejdsmarkedet i lavtlønsgrupperne. Det har vi også meldt ud at vi synes er uholdbart. Jeg forstår da udmærket, at en regering griber denne chance, når den mangler nogle penge, og at den kommer med det her forslag.

Dette forslag er ikke vores kop te, det vil jeg gerne sige med det samme. Men vi er gået ind i det, for at vi kan diskutere det.

Man har drøftet daginstitutionspriserne en hel del, og vi har under forhandlingerne hos fi-

[Bente Juncker]

nansministeren peget på, at der måske kan være nogle marginalgrupper, der kommer i klemme. Vi har set de fine eksempler, vi har fået i udvalget, men ét er eksempler, noget andet er dagligdagen for kontanthjælpsmodtagerne.

Vi vil gerne undersøge det her meget nøje, og jeg er tilfreds med det svar, finansministeren gav her i går under debatten: Vi skal forhandle, men hvis der er nogle af disse grupper, der kommer i klemme, kan vi gå ud og finde nogle penge et sted. Det må ikke være sådan, at der er nogle grupper, der ikke har råd til at sende deres børn i daginstitution, det være sig heldags eller halv dags.

Jeg vil gerne sige, at jeg synes, at vore institutioner er gode. Dem skal vi være stolte af.

Jeg er træt af at høre, hver eneste gang vi står her, hr. Jørgen Winther tale om »vuggestuebaccillen«. Hvad er det for noget? Hvad er det, hr. Jørgen Winther egentlig står og siger her? Han står og siger, at vi skal lukke alle vuggestuer. Og hvad så? Så er der det gammelkendte, at kvinderne skal hjem at passe børnene og stå ved kødgryderne. Jeg må bede hr. Jørgen Winther, hvis han vil det, om at sige det ligeud og så slutte af med, at vi tager mændene i denne generation.

Når jeg mener, at vi har nogle gode institutioner, skyldes det bl.a. egen erfaring. Jeg har selv haft og har børn i institutioner, og de er ikke syge hver 14. dag. Det er noget vrøvl. Det kommer an på institutionernes standard.

Jeg vil gerne sige: Hvis hr. Jørgen Winther ikke vil have mændene hjem, hvad er det så, han vil? Vil han have de sorte dagplejeordninger, vi kender? Jeg har været ude at se på sorte ordninger. Jeg ville ikke byde min hund det!

Vi har lagt vægt på i det her forslag, at vi får noget aktivering, får gjort de passive til aktive. Der har været megen debat om det. Jeg har været inde på en del af, hvad vi mener om det, og vi vil i hvert fald sørge for i CD, at vi får nogle ordninger i kommunerne, vi kan være bekendt. Jeg har sagt, at det ikke skal være sildekassearrangementer.

Vi må sørge for, at de unge mennesker kommer ud. Hvis bare regeringen kunne sørge for – det vil jeg gerne sige her, det har jeg sagt andre steder – at alle de unge mennesker, man har postet ind på efg, fik en læreplads! Der er i øjeblikket 8.000, der er gået ud i sommer, der ikke kan få en lære- eller praktikplads. Hvad nu, om vi anvendte nogle af pengene til det?

Jeg har sagt tidligere her i dag, at jeg er enig i, at hvis lønnen er for dyr for virksomhederne, skal vi ikke give tilskud – det tilskudssystem var ikke godt, det ved vi alle sammen – men vi kan give dem en lavere løn, så virksomhedernes omkostninger ikke bliver så store.

Så er der de 25 mio. kr., som skal anvendes til forsøgsvirksomhed, for at vi kan se, hvordan det virker. Nu er verden jo ikke ens hele tiden, og det her skal ikke køre i de næste 10 år. Hvis det her ikke fungerer i løbet af foråret og sommeren, jamen så har vi et efterår igen. Så må vi tage nogle nye initiativer på området. Det har vi også sagt til regeringen.

Det er muligt, at det koster nogle penge. Det koster måske også nogle penge i forbindelse med daginstitutionerne, som jeg talte om før. Jamen så må vi finde pengene et andet sted. Det synes jeg er ansvarligt. Meningen med disse nedskæringer, som det rent faktisk er, er, at vi skal have så mange som muligt ud af kontanthjælpsystemet. Alle de, der har lyst og initiativ, skal ud.

Så har Socialdemokratiet sagt, at der ikke har været tid til en grundig analyse. Det kan jeg være småenig i på nogle områder. Det er også derfor, at vi ikke har forhandlet daginstitutionstaksterne. Det er noget, vi skal gøre med socialministeren og finansministeren. Hvis det koster nogle marginalgrupper noget, så de bliver meget ringe stillet, må vi finde pengene.

Så stillede hr. Agerschou mig nogle spørgsmål. Dertil vil jeg sige: Det kan jo ikke undre – jeg har sagt det før – når alle partier melder ud til pressen, og når pressen kører 20 eksempler hver dag i de små blade på, at nu kan det betale sig at sige sit arbejde op og gå derhjemme, at en regering, der står og mangler penge, tager dette initiativ.

Til slut vil jeg sige til Fremskridtspartiet, at vi er blandt de partier, der har syntes, at loven først skulle træde i kraft den 1. april 1989. Vi kan ikke byde kommunerne det med tre dages varsel. De aner endnu ikke om forslaget bliver vedtaget, men det gør det jo. Vi kan ikke byde dem, at det skal træde i kraft med tre dages varsel.

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Jeg forstod på fru Bente Juncker, at tingenes tilstand ikke skal være ens ti år frem i tiden. Det

[Jytte Andersen]

får mig til at tænke på, at for halvandet år siden stod her på denne talerstol en minister fra Centrum-Demokraterne, som vidste, at der blev truffet beslutninger vedrørende bistanndsloven, som gav børnefamilierne bedre vilkår, som vidste, at der var nogle situationer, hvor børnefamilier på bistanndshjælp ville få mere, end hvis de var på lavtløn. Det vidste en minister, nemlig fru Mimi Jakobsen, for halvandet år siden.

Jeg vil godt spørge, fordi jeg er nysgerrig, og også for min egen forståelse og partiets forståelse: Hvad er det konkret, der har ændret Centrum-Demokraternes menneskeopfattelse og samfundssind? Hvorfor er det så forkeret nu, at der måske kan findes eksempler på, at nogle børnefamilier, hvis de har mange børn, hvis de har høje huslejeudgifter, kan få en smule mere, end hvis de var på lavtløn? Hvad er det, der er sket i Centrum-Demokraternes bevidsthed vedrørende det her problem, for det var jo ikke et problem for Centrum-Demokraterne for halvandet år siden.

(Kort bemærkning).

Hanne Andersen (S):

Jeg vil håbe, at fru Bente Juncker får positive resultater ud af det, i hvert fald at fru Bente Juncker er tryk ved efterforhandlinger på så vigtige områder som daginstitutionstakster og aktiverende tilbud til unge. Dette forslag bringer kvinderne hjem som børnepassere. Det er kun de psykisk syge, de, der er psykisk ude af balance, som fru Kirsten Lee sagde tidligere, der kan få en sådan hjælp, at de fortsat kan beholde pladsen i daginstitutionerne.

Når kvinderne er blevet gjort til børnepassere, kan man jo bagefter bebrejde dem, at de ikke gør noget for at gøre en passiv situation til en aktiv situation.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Nu huggede fru Jytte Andersen mit spørgsmål til fru Bente Juncker, fordi fru Jytte Andersen af en eller anden grund hele tiden kommer først op på talerstolen.

Men så må jeg finde på noget andet interessant, og der er nok at tage fat på. Der er den forsøgsordning, fru Bente Juncker omtalte, hvor fru Bente Juncker siger, at hvis det ikke fungerer i løbet af foråret og sommeren, har vi efter-

året. Det kan man sige, for det er jo sandt. Det, jeg er interesseret i at vide lidt om, er, hvad denne forsøgsordning egentlig handler om. Der står, at de 25 mio. kr. er afsat til en forsøgsordning, hvorved man erstatter den passive ydelse med en aktiv. Det sker med henblik på at udsluse kontanthjælpsmodtagerne til forskellige opgaver inden for socialområdet. Kunne vi ikke få uddybet det lidt nærmere? Hvad er det f.eks. for opgaver? Det synes jeg ville være rart at vide, inden vi kommer til efteråret.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Formanden har intet imod, at man frafalder ordet.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Fru Jytte Andersen spurgte, hvad der har ændret Centrum-Demokraternes menneskeopfattelse. Den har vi da ikke ændret. Jeg har tydeligt sagt herfra, at hvis dette viser sig at være noget skidt, har vi ikke bundet os forligsmæssigt på hænder og fødder; og så varer dette forlig nøjagtigt til den 2. april. Sådan er det. Vi må tage nogle initiativer, eventuelt med regeringen eller med andre partier, hvis vi bliver opmærksomme på, at dette ikke går. Det er vel rimeligt, for jeg ved udmærket, at der er nogle marginalgrupper, der kommer i klemme, og det må vi så se på, men det ordner vi, og jeg skal nok sørge for, at der bliver taget nogle initiativer. Jeg vil dog sige til fru Jytte Andersen, at vi som pæne mennesker først går til regeringen og siger, at der er problemer, og derefter prøver vi så at samle et flertal.

Fru Hanne Andersen kom med nogle betragtninger om, at kvinderne nu bliver børnepassere, eller at mændene bliver det. Jeg er fuldkommen enig i de betragtninger. Der skal være adgang til, hvis man som kontanthjælpsmodtager får et varigt job, at børnene kommer i vuggestue. Det bliver vi nødt til at bede kommunerne om. Så må de sætte nogle flere ind, og så må vi sørge for, at der kommer nogle ekstra penge til. Jeg ved ikke, hvordan det skal klares, men det må socialministeren hjælpe os med.

SF taler meget om denne forsøgsordning med de 25 mio. kr. Nu ved hr. Agerschou jo godt, at der er mange, der går og er kede af ikke at have kontakt med nogen mennesker. Det kan være ensomme mennesker, som aldrig ser an-

[Bente Juncker]

det end den hjemmehjælp, der måske kommer en gang om ugen. Hvad er der nu i vejen for, at man kunne bede andre, der måske var ensomme, og som var enige i det – jeg siger udtrykkeligt enige i det – om at prøve at hjælpe med en kop kaffe og hygge og sådan noget. Hvad sker der ved, at man beder en kontanthjælpsmodtager, der måske oven i købet er meget glad for at komme ud til andre mennesker, prøve at komme i gang på denne facon? Jeg har set, at hr. Agerschou beder om ordet, og nu kender jeg spørgsmålet om lidt. Men det handler for nogle af kontanthjælpsmodtagerne om, at de ligesom får nogle sejre, og dér skal man begynde på et andet niveau. Jeg mener ikke, at man skal sende dem ud til nogle uddannelses tilbud fra starten af. De skal igennem nogle små tiltag og selv synes, at de skal have nogle uddannelses tilbud.

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Skal det, fru Bente Juncker sagde nu, forstås på den måde, at den 2. april, på H. C. Andersens fødselsdag, vil man overveje at lempe på det faste loft på 5.200 kr., og skal det forstås sådan, at man igen vil overveje at hæve børnetil lægget for det første barn?

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Det går ikke så godt, det her. Jeg stillede CD'et – synes jeg selv – rimeligt spørgsmål. Når man har indgået en aftale, hvor der står, at man vil anvende 25 mio. kr. til en forsøgsordning, hvorved man erstatter den passive ydelse med en aktiv – det sker med henblik på at udsluse kontanthjælpsmodtagere til forskellige opgaver inden for socialområdet – må man have en forestilling om, hvad det er for noget. Som den uvidende og interesserede spørger jeg så CD's ordfører: Hvad er det for noget? Så får jeg et enkelt eksempel. Hvad gik det ud på? Jo, man vil bede kontanthjælpsmodtagere om at drikke kaffe med andre ensomme mennesker. Hvordan kan man bruge 25 mio. kr. til det – for det første? (*Munterhed*). For det andet: Hvilken udslusning ligger der i det? Jeg er ked af det, men jeg er nødt til at spørge, om der ikke findes noget, der er lidt mere konkret, og hvori der er lidt flere perspektiver og visioner end i det for mig at se meget lidt velovervejede, som bærer

præg af, at man har sat nogle formuleringer på et stykke papir ret sent en aften.

(Kort bemærkning).

Jørgen Winther (V):

Det var fru Bente Juncker, der stillede mig et spørgsmål angående vuggestuerne. Fru Bente Juncker nævnte bl.a., at hendes børn var meget raske, selv om de gik i daginstitution.

Hertil må jeg sige, at selv om nogle børn er raske, kan der godt være højere infektionsrisiko alligevel. Alternativet til vuggestuer findes jo i udmærkede former som f.eks. kommunal dagpleje. Der kommer ikke så mange børn sammen, og dermed er smitterisikoen ikke så stor. I øvrigt tror jeg da også, at vi inden for en kortere årrække – 5-10 år – vil se noget nyt blomstre op her i Danmark, virkelig masser af blomster. Det er frivuggestuer, således at familier kan slutte sig sammen, en gruppe på 3-4 familier, og i fællesskab passe børnene og så få en offentlig ydelse, måske noget i retning af det, man i dag får i vuggestuerne. I dag er det sådan, at mange vuggestuepladser koster omkring 100.000 kr. pr. år i drift.

Så er der spørgsmålet angående, hvor meget man får ud af det. Her undrer Socialdemokratiets holdning mig. De tre socialdemokratiske ordførere, som er flittige her på talerstolen, siger, at det er stødende, at det er sådan, at man kan få mere i kontanthjælp, end man kan få ved at arbejde. Selv efter, at vi gennemfører dette lovforslag, vil de tre socialdemokratiske ordførere stadig væk føle dette stødende, for sagen er jo den, at den, der har et arbejde og har 150.000 kr. i arbejdsindtægt, stadig væk vil få mere ud af det ved at gå på bistand, selv efter regeringens forslag. Det er noget, som de tre socialdemokratiske ordførere selv nævner i deres betænkningssbidrag.

Det er nu engang bedst, at man får mere ud af at arbejde end af at gå på bistand. Hvis der er nogle mennesker, der sidder i en vogn, og der er andre, der skubber på, er det nu engang sådan, at de, der skubber på vognen, skal have mere, skal have en større madpakke end dem, der sidder i vognen, for hvis de ikke får det, springer de bare alle sammen op i vognen. Det er problemet.

(Kort bemærkning).

Mimi Jakobsen (CD):

For det første vil jeg sige til hr. Agerschou, at han selv stod på talerstolen i går og forsvarede, at man ikke havde en klippefast og færdig løsning på, hvordan man skulle anvende 25 mio. kr. Dengang var det ganske vist til et andet formål, men jeg mener nu nok, at det er sammenligneligt.

Der kan gives mange andre eksempler på, hvorledes man kunne få udbygget nogle opgaver til disse mennesker, som dels kunne udføre nyttige opgaver for andre, dels selv kunne få et springbræt til en hurtig sejr, finde ud af, at der faktisk er noget, de kan, uden at blive udstillet og få nye uddannelseskrav osv., for det er nok ikke lige præcis det, de mennesker har brug for; det er det, de viger tilbage for.

Kunne man f.eks. ikke forestille sig, at nogle kontanthjælpsmodtagere fik tilbudt – i stedet for at få den passive ydelse – mod en lille ekstra månedlig indtægt at gå ud i en daginstitution, hvor man kunne hjælpe til med at give de 25 unger vanter, huer og halstørklæder på? Det behøver man vel ikke at have en medhjælperuddannelse eller en pædagoguddannelse for. Man behøver vel knap nok at have en akademisk grad til den slags ting. Jeg mener, at der er masser af opgaver. Det kan godt være, at hr. Agerschou ikke lægger vægt på det, som jeg lægger vægt på, nemlig at ensomheden måske er det største sociale problem i Danmark, men kunne den afhjælpes for nogle mennesker, samtidig med at det kunne være et springbræt for dem, der pludselig mærker, at der er nogle, der har brug for dem, kunne det måske blive springbrættet til, at de turde tage en hjemmehjælperuddannelse. Jeg synes, eksemplerne er mangfoldige, og jeg synes bestemt ikke, de fortjener at blive skudt ned fra hr. Agerschous side fra starten.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Fru Jytte Hilden for en kort bemærkning.

Hr. Agerschou har opbrugt sin kvote i denne omgang. (*Munterhed*).

(Kort bemærkning).

Jytte Hilden (S):

Det er nu lidt synd for hr. Agerschou, for selv om han ikke har to hoveder, har han da to ben.

Det, jeg vil sige, er til hr. Jørgen Winther. Hr. Jørgen Winther argumenterer bagvendt, og hr. Jørgen Winther argumenterer som sædvanlig uden sammenhæng. Vi har sagt, at daginstitutionstaksterne er for høje. Derfor får vi selvfølgelig nogle eksempler, der viser, at hele dette system er skudt i hovedet, fordi det hænger sammen med kontanthjælpsniveaue, daginstitutionstaksten og aktiviteterne. Man kan ikke vende det som en boomerang mod os. Vores argumentation hænger sammen, for vi kan holde flere ting inde i hovedet på én gang, også i Folketingets Socialudvalg.

Så vil jeg spørge Kristeligt Folkeparti, om de er enige med fru Bente Juncker – hr. Kofod-Svendsen kan så svare i sin ordførertale – og med CD i, at forliget holder lige præcis til 2. april, hvis det viser sig, at der er noget i det, der ikke passer.

Jeg spørger mig selv: Hvorfor i alverden vente til den 2. april? Vi har et ganske udmærket materiale, som blev sat i gang i den forrige socialministers, fru Mimi Jakobsens, tid, nemlig i det såkaldte Trierudvalg. Vi har ministerens skriftlige ord for, at regeringens koordinationsudvalg har besluttet sig for, at der kun skal gøres noget for de 18–19-årige. Resten af årgangene, som vi for længst har kylet ud af arbejdsmarkedet, for længst har sørget for ikke mere får dagpenge, kan få lov til at sejle deres egen sø.

Der er ingen som helst grund til at vente til 2. april med at komme i gang med dette. Socialdemokratiet ser meget gerne meget hurtige kontakter. Vi vil gerne indbyde også de to små frem-og-tilbage-partier, Kristeligt Folkeparti og CD, til en diskussion lige præcis om Trier-rapporten og om muligheden for at få mennesker ind i en aktiv tilværelse. For jeg tror, at vi alle sammen har det som Gummitarzan. Gummitarzans valgsprog er: Vi er allesammen gode til et eller andet. Det gælder bare om at finde ud af, hvad det er, vi er gode til.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Fru Bente Juncker afslutter de korte bemærkninger. Så kan man samle kræfter under hr. Kofod-Svendsens ordførertale.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Fru Jytte Andersen talte lidt om forligssnak.

[Bente Juncker]

Jeg vil gerne sige, at Centrum-Demokraterne har det ikke som Socialdemokratiet, der, hver gang det har indgået et forlig, påberåber sig det 14 år efter. Jeg nævner bare folkeskoleforliget. Det blev indgået i 1975. Hver gang der rører sig noget omkring folkeskolen, råber man stadig væk om dette forlig.

Så nævnte fru Jytte Hilden Trierudvalget. Ja, jeg har sagt til fru Jytte Hilden, at vi må bede Socialdemokratiet om at være lidt aktivt. Hvordan i alverden vil man forlange, at CD med 9 mandater skal sætte regeringen stolen mere for døren, end vi allerede har gjort? Hvad nu, om Socialdemokratiet havde været en lille smule aktivt og sagt: Det havde været vor pris. Så tror jeg faktisk det var gået.

SF mener jeg har fået svar af fru Mimi Jakobsen.

Så er der hr. Jørgen Winther og bacillerne. Jeg vil gerne sige til hr. Jørgen Winther: Nu var det ikke det med mændene, men nu var det prisen. Her fik vi så Venstres holdning frem på dette område. Det er også udmærket. Men jeg tror stadig væk, det er kvinderne, det gælder.

Jeg vil gerne spørge hr. Jørgen Winther, hvilken forskel det gør, om der sidder fire forkølede børn i dagpleje rundt om et bord om morgenen og nyser eller der sidder otte små vuggestuebørn rundt om et bord og nyser på de stuer, som vuggestuen er delt ind i. Er der nogen lægelig forklaring på det? Det kunne jeg godt tænke mig at vide. Hvordan er smittefaren?

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg har forstået, at hr. Agerschou er overordentlig interesseret i, hvordan vi finder den rigtige aktive indsats.

Mon ikke også hr. Agerschou har nogle konstruktive bidrag at komme med? Derfor har jeg overvejet at indbyde hr. Agerschou til at komme ud til en julefrokost hos mig privat. Så kunne vi drøfte det fremadrettede. Jeg vil meget, meget gerne lytte til hr. Agerschous spændende tanker, så vi kan udmønte dem. Vi har også 25 mio. kr. til forældres hjælp til pasning af alvorligt handicappede og syge børn. Her skal vi også finde en udmøntning af dem. Vi har faktisk mere, der skal udmøntes. Vi kan da bruge lidt af tiden i juleferien til det. Var det ikke et spændende samarbejdsprojekt, hr. Agerschou? Så kan jeg høre, om hr. Agerschou i det hele taget har nogle tanker. De kan mikses med de tanker,

jeg har gjort mig, og så er vi parate til at fortsætte samarbejdet, når vi kommer i gang i januar måned i Folketingets Socialudvalg.

Det, der må være vigtigt for os, hr. Agerschou, er, at vi har nogle midler, som så skal bruges bedst muligt. Hvis det så viser sig, at vi gerne vil have lidt mere end de midler, går vi ind i nye drøftelser, osv. Jeg tror, der er perspektiver i det. Så det vil jeg gerne indbyde hr. Agerschou til. Om vi skal begynde med frokost eller hr. Agerschou vil starte med at komme i kirke hos mig først, kan vi gøre helt frivilligt.

Jeg har også studeret de mange tal. Går vi ind i de tal, som foreligger, vil der også fremover være tilfælde, hvor man vil have en højere indtægt samlet, når man modtager kontanthjælp, men også tilfælde, hvor man med de lofter, der lægges efter socialministerens forslag, går meget ned i indtægt. Det, der giver den store nedgang, er lofterne kombineret med betalingen for institutionspladserne. Det synes jeg at jeg også meget gerne vil gå ind i en detaljeret drøftelse af, høre, hvilke tanker hr. Agerschou har gjort sig her. Det behøver vel ikke at være sådan, at man automatisk har en fuldtidsplads, hvis begge ægtefæller modtager kontanthjælp. Vi kunne måske finde nogle deltidsløsninger, som jeg synes både kunne have et positivt familiepolitisk aspekt, og også ville gøre, at taksterne ville blive væsentlig lavere.

Det er nogle af de overvejelser, vi har gjort os, og som vi gerne vil fremføre under de drøftelser, vi skal føre med socialministeren om udmøntningen af betalingsbekenndtgørelsen.

Altså: Overordnet fornemmer jeg, at vi er enige om, at vi må lægge nogle lofter. Så er det vanskelige spørgsmål tilbage, hvor vi skal lægge dem. Når man studerer de mange tal, som vi har fået i Socialudvalget, er det faktisk ikke så enkelt at lægge et loft. Jeg synes heller ikke, at man har hørt et bud fra Socialdemokratiet. I stedet for 5.200 kr. skulle det være 5.300 kr., og med hensyn til tillægget til det første barn i relation til de næste kan man sige, at det første er dyrest, men det er måske endnu dyrere at gå fra barn tre til barn fire. Jamen der er argumenter for og imod, og det er let nok at skyde på nogle bestemte lofter, der er blevet lagt ind, men det er ulige sværere at komme med nogle ændringsforslag, som man kan argumentere for er væsentlig bedre end det, der er lagt frem, når man fastholder præmissen, at folk ikke skal gå

[Kofod-Svendsen]

ned i indtægt, når de fra at modtage kontanthjælp går over i arbejde.

Vi synes altså fra Kristeligt Folkepartis side, at ministeren har valgt den rigtige metode ved at lægge disse lofter, og at man kan argumentere for, at man ikke får mere for det første barn end for de næste.

Man kunne da godt argumentere for, at der skulle være lidt mere til det første, men man kan så sandelig også argumentere for, at man måske skulle give mere, når man gik fra det tredje barn til det fjerde. Det er også et af de spørgsmål, hvor man kan fabrikere argumenter for både det ene og det andet, og de kan være velmotiverede, og så må vi træffe nogle valg. Det er situationen, og alt taget i betragtning er det rimelige valg, der er truffet. Jeg tror også, at vi kan træffe nogle rimelige valg, når vi skal udmånte betalingsbekendtgørelsen.

Jeg har fornemmelsen af, at regeringen er lydhør over for Kristeligt Folkepartis stærke understregning af, at vi må finde nogle deltidsmodeller, og så tror jeg også at betalingen begynder at hænge sammen.

Til spørgsmålet, om forliget holder til 2. april, vil jeg svare, at jeg tror, det kommer til at holde væsentlig længere. Jeg er ret sikker på det, men der kan blive brug for yderligere udbygning af den aktive indsats, og at vi, når vi kommer frem til næste års finanslovforhandlinger, får brug for en yderligere aktiverende indsats. Jeg har prøvet at lytte til de mange korte indlæg, men jeg synes ikke, at der er kommet mange alternative forslag, som ikke har negative følgevirkninger. Det er et vanskeligt og følsomt område at lovgive på. Problemet er selvfølgelig, at vi har nogle gennemsnitstal, men vi kan heller ikke have, at vi skal forlade retsprincippet og gå over til skønsprikket; ellers kunne man nok samle nogle af tilfældene op.

Jeg må minde om § 11 – er det vistnok – hvor efter der i særlige tilfælde stadig er mulighed for at udøve et skøn, hvor der er motiveret behov for en særlig indsats. Når vi også bevarer den, synes jeg alt taget i betragtning, at det er en rimelig konstruktion, vi er kommet frem til efter de forskellige afvejninger.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Det er et svar til fru Mimi Jakobsen, som jeg ikke fik afleveret før, fordi formanden mente, at jeg havde brugt min kvote.

Først vil jeg sige, at der er det ved det andet eksempel, med de 25 mio. kr. til alvorligt syge og handicappede børn, at det fremgår lidt mere tydeligt af bemærkningerne til ændringsforslaget, hvad det er, det handler om.

Det er slet ikke, fordi vi vil afvise den del af den aftale, som CD har lavet. Men vi synes, at bemærkningerne eller den måde, det er skildret på, måske er lidt luftige. Derfor vil vi have lov til at finde ud af, hvad der konkret ligger i de formuleringer, som jeg ikke mener er særlig brugbare, som de står.

Jeg er fuldstændig enig i de betragtninger, fru Mimi Jakobsen har på kontanthjælpsområdet: at det drejer sig om at skaffe et springbræt, at det drejer sig om, at kontanthjælpsmodtagerne føler, at man har brug for dem, og at det er et værdifuldt stykke arbejde, de laver, osv. osv.

Men i det ligger også, at det arbejde, de får, er nyttigt, forstået på den måde, at det ikke er ligegyldigt, om de kommer eller ej. Det skal være sådan, at hvis de ikke møder op, bliver de savnet; så er der noget, der ikke bliver udført. Og her har jeg altid været lidt bange for de eksempler, der nævnes på det sociale område, om, at det, det kan komme til at dreje sig om, er, at de bliver ekstrapersoner i en nichetilværelse et eller andet sted, hvor det ender med, at det i og for sig er ligegyldigt, om vedkommende møder op eller ej; vedkommende bliver ikke savnet.

Det er noget, jeg har oplevet på mange beskæftigelsesprojekter, at det forholder sig sådan, og jeg synes, at denne forsøgsordning nødig skulle udvikle sig på samme måde.

Jeg vil sige tak på SF's vegne til invitationen fra hr. Kofod-Svendsen. Vi deltager meget gerne i drøftelser om, hvordan ordningen skal udmontes. Jeg vil sige nej tak til julefrokosten. Men det hænger sammen med, at jeg ikke kan klare flere.

(Kort bemærkning).

Hanne Andersen (S):

Vi kunne forstå, at hr. Kofod-Svendsen er meget usikker over for virkningerne af dette forslag. Det er vi også. Derfor er vi imod forslaget. Hr. Kofod-Svendsen er for.

Men vi vil i de tre måneder indtil 1. april være meget aktive for yderligere at belyse, hvad det er, der sker. Derfor vil vi undlade at stemme til ændringsforslaget, således at vi får en frist på

[Hanne Andersen]

3 måneder til yderligere at belyse, hvad det er, der kommer til at ske.

(Kort bemærkning).

Mimi Jakobsen (CD):

Jeg er fuldstændig enig med hr. Agerschou i, at det grundlæggende krav til den form for opgaver må være, at det netop ikke er ligegyldigt, om man kommer eller ej.

Men prøv nu at tænke videre i tankegangen om de mennesker, man i givet fald skulle aflægge et besøg, tale med osv.! Er det ikke lige præcis det, der karakteriserer det job, at hvis man ikke kommer ud af dynerne torsdag morgen, sidder hr. Jørgensen og fru Petersen og bliver kede af det, for de sidder og venter med kaffen. Hvis man ikke tropper op i daginstitutionen, er der nogle børn, der spørger: Hvor er Hanne eller Ole eller Carla henne?

Jeg tror, det lige præcis er den type job, der ville opfylde det kriterium. I øvrigt må jeg sige til hr. Agerschou, at jeg da heller ikke mener, at det er opgaver, som vi i Folketinget i givet fald skulle udtænke i alle detaljer. Det må være op til kommunerne. Ideen med dette skulle netop være, at man kunne målrette nogle ting til den enkelte kontanthjælpsmodtager og sige: Der er forskel på Carla og Hanne og Ole, og vi kan tilbyde forskellige ting. Der er tale om et tilbud, der er tale om, at man får mulighed for at tjene sine penge i stedet for bare at modtage dem.

Det er ideen i det. Jeg tror i virkeligheden, at nogle af de tanker, der løseligt er lagt frem her, ville danne en meget god basis for det springbræt, som jeg tror vi er enige om at det også kunne medføre, samtidig med at man får løst nogle opgaver, der ikke bliver løst i dag.

Socialministeren (Aase Olesen):

Efter denne lange debat tror jeg, at jeg vil indskrænke mig til at kommentere nogle enkelte af de indlæg, der er kommet. Sagen som sådan har jo været grundigt diskuteret mellem ordførerne.

Jeg synes, der er grund til at glæde sig over, at samtlige partier herinde erkender, at der er et problem – måske lige bortset fra SF, det er jeg ikke helt klar over. Men i hvert fald er det vigtigt, at Socialdemokratiet også erkender, at der er et problem, nemlig det problem, som dette lovforslag forsøger at løse: at det virker stødende, at man kan have mere til sin disposition ved at være på en passiv ydelse end ved at arbejde.

Så er man ikke enig i den måde, vi har foreslået problemet løst på, men det er jo en anden sag. Det vigtigste er, tror jeg, at man erkender, at der er det problem. Det erkendte man nemlig ikke, da vi i sin tid vedtog de faste takster. Det er en af de ting, som hr. Agerschou gentagne gange har undret sig over at man nu ændrer. Man kendte det godt.

Det er rigtigt. Men problemet er faktisk blevet større bl.a. ved, at man ændrede dagpenge-niveauet sidste år ved finanslovsafstemningen. Dermed er der kommet flere ind i det problem, at de må erkende, at de skal gå ned i indtægt, når de skal til at arbejde.

Så det synes jeg det er fint at fru Hanne Andersen erkendte så klart. Så er vi selvfølgelig kede af, at vi ikke har kunnet blive enige om, hvordan vi skulle løse det. Men jeg hørte også, at fru Hanne Andersen sagde, at det problem ikke måtte løses ved, at man rørte ved børnefamilierne, men så er det altså, det bliver lidt svært. For det er næsten udelukkende børnefamilierne, der løber ind i den problemstilling, selv om der nok kunne findes nogle enkelte enlige med meget høje boligudgifter. Men ellers er det udelukkende børnefamilier og især dem med mange børn.

Derfor må jeg sige, når man nægter at ville være med til noget om børnefamilierne, at det er det samme som at sige, at man ikke er interesseret.

Så har der lydt en kritik af, at man ikke har været inviteret til forhandlinger. Jeg bliver nødt til at sige, at forslaget om kontanthjælp og forslaget om udskydelse af den gratis hjemmehjælp har stået øverst på de forhandlingsdagsordener, der har været, hver eneste gang der har været forhandlet hos finansministeren. Hver gang har Socialdemokraterne sagt, at det kunne man godt spare sig at tale om. Det ville man ikke være med til.

Det er den melding, jeg løbende har fået. Samtidig har jeg siden omkring 1. december haft en klar fornemmelse af, at mit forslag kunne komme igennem nogenlunde uændret, og så er det da klart, at der ikke er nogen grund til at optage forhandlinger ud over den almindelige, der selvfølgelig foregår under ethvert udvalgsarbejde, hvor man kan stille ændringsforslag eller på anden måde henvende sig.

Derfor kan jeg ikke tage mig af kritikken om, at der ikke har været bedt om forhandlinger.

[Socialministeren]

Det har som nævnt været på banen, når man har diskuteret hos finansministeren.

Fru Hanne Andersen mener, at man misbruger KL groft – sådan tror jeg det blev sagt. Deroverfor bliver jeg nødt til at sige, at de forslag, som er indeholdt i dette lovforslag, er udarbejdet af en gruppe embedsmænd, som skulle følge den socialpolitiske rapport op. Denne rapport lå færdig, da jeg tiltrådte som minister. Jeg satte mit navn under den, og den blev sendt over til Folketingets Socialudvalg. Jeg tror, det var midt i juli, lige inden sommerferien.

Forslagene har altså været kendt, og man har også vidst, at det var den rapport, som man i aftalen mellem regeringen og KL henviste til, når man sagde, at man gerne ville have justeret kontanthjælpsniveauet, og at man gerne ville have, at kontanthjælpsmodtagere skulle have omregnet deres kontanthjælp til »bruttoindkomst« og betale for daginstitutioner. Tankgangen har altså været kendt. Jeg må selvfølgelig beklage, at vi ikke kunne fremsætte forslaget før den 26. oktober, men det har jo lidt at gøre med, hvordan vi indretter os nu om dage, hvor sagerne også skal såkaldt »DUT«-forhandles – altså forhandles med kommunerne – og det tager tid alt sammen.

Jeg må derimod meget bestemt afvise den kritik, som kommer fra Socialdemokratiets forskellige ordførere om, at der har været slendrian i udvalget eller i Socialministeriet.

Da jeg havde hørt, at den snak gik i udvalget, bad jeg om at få en oversigt over, hvor længe vi har været om at svare i Socialministeriet, og den oversigt skal jeg sørge for bliver sendt til Socialudvalget inden tredjebehandlingen.

Jeg er stolt over at kunne sige – og det tror jeg egentlig ikke så forfærdelig mange andre vil kunne sige, og jeg kan nok heller ikke holde det i andre lovforslag – at gennemsnitstiden for besvarelse af et spørgsmål – og der har været 57 – har været 4 arbejdsdage. Af de 57 spørgsmål er der kun 22 spørgsmål, der har taget mere end 4 arbejdsdage. Jeg beklager, at Socialministeriet heller ikke arbejder lørdag-søndag, men sådan er det jo nu engang, og hvis man kalder det slendrian og forhaling, gad jeg nok se, hvad man vil kalde alt andet udvalgsarbejde her. Jeg synes tværtimod, der er grund til at rose Socialministeriets embedsmænd for, at man har kunnet klare arbejdet så hurtigt.

Fru Jytte Hilden gentager sin udtalelse om, at Socialdemokratiet finder det stødende, at nogle kan tjene mere ved at være passive end ved at være aktive – og det er jeg glad for at fru Jytte Hilden gentog – men så siger fru Jytte Hilden, at det er kedeligt, at der foreligger en skjult regeringsplan, og at det skulle være udtryk for mangel på parlamentarisk forståelse for mit vedkommende, at jeg ikke har villet afsløre, hvad det var for et lovforslag, der kom.

Jeg har i mange sammenhænge omhyggeligt gjort rede for, hvad det var for et lovforslag, jeg arbejdede med. Det blev meddelt i går, at det ville blive fremsat – det er formentlig omdelt nu – og at det bliver førstebehandlet den 12. januar. Det har ikke noget med dette forslag at gøre. Vi har nævnt det i bemærkningerne, og det kunne vi jo have ladet være med, men det var en almindelig oplysning. Jeg kan nu engang ikke lave lovforslag hurtigere, end jeg kan, og dette forslag skal altså træde i kraft 1. juli, så Socialudvalget får god tid til at behandle det, og hvis man ellers vil gøre det nogenlunde hurtigt, kan man få det vedtaget i god tid, inden kommunerne skal udmønte det i praksis.

Fru Hanne Andersen tvivler på, at kommunerne vil være i stand til at gøre noget. Den diskussion synes jeg vi må tage, når vi diskuterer lovforslaget. Det har ikke noget med dette her at gøre, men jeg er nødt til at sige, at dette lovforslag også indeholder aktiviserende forslag, nemlig forslaget om, at man kan tjene penge ved siden af kontanthjælpen uden modregning, og ikke mindst forslaget om, at man via forsøgsparagraffen kan få overført statens andel af kontanthjælp til beskæftigelsesforanstaltninger. Det er der ikke nogen der har nævnt med en lyd. Er det ikke vigtigt? Det gælder for alle kontanthjælpsmodtagere fra 18 år og opefter, i det omfang de ikke bliver omfattet af de andre regler.

Derfor må jeg sige, at jeg faktisk ikke har nogen dårlig samvittighed i denne sag. Man kan nu engang ikke hekse, og jeg tror ikke, det ville være rimeligt at have jasket et forslag igennem, som er så nyt og anderledes med hensyn til det, at kommunerne har en forpligtelse til at tilbyde et job; det er noget helt nyt, og det har jeg måttet forberede meget omhyggeligt.

Om Trierudvalget, hvis forslag ikke blev til noget, vil jeg sige følgende: Det handlede ikke kun om penge. Hvis man havde givet sig tid til

[Socialministeren]

at læse Trierudvalgets betænkning og alle de forbehold, der er taget forinden, ville man se, at nogle af de store problemer er de betæneligheder, som arbejdsmarkedets parter nærer over for egentlige generelle jobgarantier. Men vi skal da videre ad den vej, det er vi enige i, og det er derfor, jeg synes, det er rimeligt, at vi tager hul på sagen ved at begynde med de helt unge, for det er dem, der tager allermost skade ved at være uden tilknytning til arbejdsmarkedet.

Hr. Agerschou kritiserede mig for at trække videre i de tidligere socialministres fodspor. Ja, jeg har såmænd trasket hånd i hånd med 6 styk – af vidt forskellig politisk observans – og det har jeg haft det godt med. Jeg har måttet høre mange ukvemsord fra SF i den anledning, men jeg har ikke noget som helst imod at gå i mine seks forgængeres fodspor og da slet ikke i min forgængers, som ustandselig har påpeget, at det var vigtigt at aktivisere kontanthjælpsmodtagere, for det er faktisk det, vi nu gør. Derfor synes jeg ikke, det er noget skældsord at sige, at jeg trasker i mine forgængeres fodspor. Vi har som bekendt ikke fået en ny regering på grund af socialministeren, vil jeg gerne sige til hr. Agerschou.

Men kritikken gik vist på også, at vi gerne vil ændre bistandsloven så tit som muligt. Nej, det er der selvfølgelig ikke nogen der ønsker. Det er noget sludder, og det tror jeg også godt hr. Agerschou ved. Vi bør da ændre den så lidt som muligt, men vi bør til gengæld også ændre den, når vi opdager, at der er noget, vi ikke kan holde til. Og det er jo det, meldingerne har gået på overalt ude fra landet, såmænd også – hvad hr. Agerschou må indrømme, hvis han skal være helt ærlig – fra SF-folk, der har indset, at vi ikke kan holde en passiv ydelse, der er langt over, hvad man kan få, når man arbejder. Det er det, kommunerne har meldt, og det er det, vi nu forsøger at rette op på.

Fordelene ved de faste regler er ikke sat over styr. Det var først og fremmest en administrativ fordel. Vi har ændret nogle grænser, og vi har ændret et enkelt tillæg, nemlig børnetillægget, men derudover er der ikke rørt ved det princip, at det er faste, retsbestemte ydelser. Vi er altså ikke faldet i den grøft – hvad man skulle tro, når man hører SF tale her fra talerstolen – at vi skulle gå tilbage til skønsprikket.

Fru Jytte Hilden nævnte et specielt bilag, som man skulle have været særlig længe om.

Jeg skal som sagt sende oversigten over, hvornår spørgsmålene er stillet, og hvornår de er besvaret, over til udvalget. Så kan vi jo diskutere det en anden gang, hvis man mener, det skal være endnu hurtigere. Men jeg er bange for, at vi bliver nødt til at oprette endnu et departement, eller hvad vi skal gøre, hvis det skal gøres hurtigere end i gennemsnit 4 dage pr. spørgsmål.

Hr. Kofod-Svendsen talte om lofter og om, at der var truffet nogle rimelige valg: Ja, det kan man jo altid diskutere, og det er også blevet diskuteret her, men det karakteristiske er, at ingen har givet et andet bud. Men når man skulle ændre den ubalance, som et stort flertal erkender at vi har, er der altså nogle, der har måttet give et bud. Disse »nogle« var embedsmænd fra Socialministeriet og fra Kommunernes Landsforening, og nu har et flertal erkendt, at dette bud var rimeligt. Hvis Socialdemokratiet eller SF havde haft et andet bud, havde vi gerne hørt det, men det har man ikke haft. Og man har, som jeg nævnte før, heller ikke ønsket at diskutere det under de forhandlinger, der har været ført med finansministeren.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Der er ikke noget, jeg er mere træt af at høre på her i Folketinget end det evindelige radikale omkvæd som undskyldning for at lave forlig til højre, at Socialdemokratiet jo slet ikke ville være med til at tale om det. Det passer ikke – heller ikke i dette tilfælde, fru socialminister.

Jeg har været med i spidsen for forhandlingerovre hos finansministeren i flere omgange, og det er forkert, når socialministeren står her og antyder, at vi har ikke villet diskutere de problemer, der var knyttet til kontanthjælpen. Jeg tror heller ikke på, at finansministeren har givet et referat af det indhold til socialministeren.

Socialdemokratiet har under de forhandlinger ikke afvist, at der skulle ske ændringer. Vi har advaret regeringen imod at lave nye hovsolutionsninger, der skulle ændres i april måned, hvad vi nu kan forstå at Centrum-Demokraterne holder muligheden åben for. Vi har advaret regeringen imod at lave lappeløsninger og spurgt, om det ikke ville være en idé at få udført et udredningsarbejde, hvor man undersøgte, om disse ydelser skulle laves om til bruttoydel-

[Lykketoft]

ser, så de var mere direkte sammenlignelige med det, man fik på understøttelse, og det, man fik som lavtlønnet.

Endvidere har vi påpeget, at det problem, som man fremhæver gang på gang, at der er nogle, der har mere, når de er på kontanthjælp, er et spejlbillede af det problem, at nogle familier, der har arbejde som lavtlønnede, er så dårligt stillede, når de prøver at øge deres indkomst, fordi de får nedsat boligsikring, får nedsat rabat på daginstitution og betaler skat. Derfor har de et samspilsproblem, der er lige så dramatisk som det, vi har prøvet at løse for pensionisterne, og vi har sagt, at man var nødt til at tage også denne del af problemstillingen med i sammenhængen. Endelig ville vi også gerne se, hvad indholdet var i de aktive foranstaltninger for bistanmodtagerne, som man talte så meget om. Det er det, vi har sagt, og det synes jeg der er god mening i. Det kunne socialministeren passende have oplyst i stedet for at sprede al den mistænkeliggørelse.

(Kort bemærkning).

Hanne Andersen (S):

Socialministeren glæder sig over, at vi kan se problemerne, og at vi har givet udtryk for det i dag. Det gjorde vi også under første behandling. Vi kan faktisk stadig godt se, at der er problemer, men det kan ikke nytte noget, at man bliver ved med at tale om kontanthjælpsmodtagere med børn som kontanthjælpsmodtagere med 4 børn. De har faktisk ikke 4 børn alle sammen. Det, der foreligger nu, går faktisk utrolig hårdt ud over familier med 2 børn.

Regeringen vil gerne løse problemerne, som man ser dem, men som vi ser det, skaber man nye problemer med det, man har lagt frem. Man skaber sikkerhed for, at vi kommer til at ændre kontanthjælpen om meget kort tid igen. Det var ikke meningen med de faste ydelser, at man skulle ramme specielt familier med børn, men dette her – og det har jeg sagt tidligere i dag – belyser også helt tydeligt alle børnefamiliers problemer. Derfor har vi igen lagt vores forslag frem om daginstitutionstakster for børnefamilier, for det er det, der er hovedproblemet på kontanthjælpsområdet, og det er det også for andre familier med børn; det er derfor, der somme tider kommer skævheder i regnestykkerne.

(Kort bemærkning).

Jytte Hilden (S):

Jeg er glad for, at socialministeren erkender, at det ikke helt er gået i den hast, hvormed hun tilsyneladende har ønsket forslaget vedtaget. Jeg er glad for, at vi nu har fået at vide, at kun 22 af de 57 spørgsmål, dvs. ca. halvdelen af dem, er blevet besvaret inden for 4 dage, og det sågar efter den 6. december 1988. Det imponerer ikke mig, at regeringen, en lille uge før finansloven skal vedtages, pludselig får travlt med at besvare spørgsmål i et udvalg. Det imponerer mig sandelig heller ikke, at ministeren, tilsyneladende alene, har siddet ovre i sit ministerium.

Det imponerer mig heller ikke, at socialministeren, som har et meget stort og meget væsentligt ressortområde, deponerer alle sine handlemuligheder hos finansministeren og ynkeligt står her på Folketingets talerstol og siger, at hun har hørt noget ad anden og tredje vej. Det, man kunne forlange som minimum af aktivitet fra en socialminister også i en borgerlig regering – i en hvilken som helst regering – måtte da være, at ministeren selv tog initiativ til at kontakte de ordførere, som hun mente måtte være interesserede.

Socialministeren kan ikke et sekund være i tvivl om, at dette er et af de områder, som Socialdemokratiet er allermest interesseret i. Derfor synes jeg, det i bund og grund er ynkeligt, at socialministeren dækker sig bag en finansminister, som har mange års erfaring, og som jeg er helt sikker på vil komme op her på Folketingets talerstol og bekræfte hr. Lykketofts udlægning. Derimod ærgrer det mig, at vi altså har fået en så slatten, jeg kunne næsten sige karkludssocialminister, som altså ikke selv agter at tage initiativer på sit område.

Det andet, jeg vil sige, er, at ministeren, siden hun blev udnævnt som minister, har fortalt os alle sammen, i hvor høj grad hun lagde vægt på, at der kom et forslag om, hvordan man kunne aktivere bistanstklienter. Det haster tilsyneladende ikke, for det forslag har vi ikke set – ja, der er lagt nogle forslag i boksene i dag, har vi kunnet læse i pressen det ene eller det andet eller det tredje sted – men forslaget om at klippe taksterne til bistanstklienterne hastede; det skulle igennem, og det kunne så finansministeren få lov til at klare uden socialministerens bistand. Det synes vi faktisk ikke er særlig glæde-

[Jytte Hilden]

ligt, og vi ærgrer os over, at et så stort og vigtigt område tilsyneladende overlades til kræfter uden for Socialministeriet og uden for Folketingets Socialudvalg.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

§ 1, ændringsforslaget og § 2, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 11.48

Mødet genoptaget kl. 13.00

Samtykke til behandling:

Formanden:

Den næste sag på dagsordenen kan kun med Tingets samtykke behandles i dette møde, men hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet.

Man gik da til:

7) Anden behandling af lovforslag nr. L 108:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Ændring af regler om praktisk bistand).

Af socialministeren (Aase Olesen).

(Fremsat 17/11 88. Første behandling 22/11 88. Betænkning 13/12 88).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Hanne Andersen (S):

18 måneder er der gået, siden Folketinget vedtog, at varig anvist hjemmehjælp skulle være gratis, men allerede nu skal der vendes op og ned på alle de tilkendegivelser, der dannede grundlaget. 3 uger efter, at kommunerne havde lagt budgetterne for 1989, skulle den varigt anviste gratis hjemmehjælp udskydes 1 år. 2 uger før forslaget skal træde i kraft, skal det udskydes. 2 uger før kommunernes planer skal føres ud i livet, fejer ministeren denne omstilling, denne planlægning af bordet. 275 kommuner kan nu stille tilbage igen. Der har ikke været tid nok, er der blevet sagt; jo, der har været 18 måneder.

Efter den gældende ordning får to tredjedele af alle pensionister gratis anvist hjemmehjælp. Den sidste tredjedel kan skyde en hvid pind efter denne håndsækning, skyde en hvid pind efter en lille lettelse af samspilsproblemerne, skyde en hvid pind efter mindre bureaukrati og administration. Hjemmehjælpere og pensionister kan fortsætte med at udfylde formularer, attestere og kvittere, og administrationen kan fortsætte med at kontrollere, at de beskudne beløb fratrækkes i pensionen via edb.

Socialdemokratiet kan ikke få øje på de ændrede forudsætninger for gratis anvist hjemmehjælp, der skulle være dukket op, siden beslutningen blev taget. En stikprøveundersøgelse, der har hentet udtalelser fra 25 af landets 275 kommuner, synes vi simpelt hen er for beskedne.

Når vi til gengæld ser på, hvordan det er gået med frikommuneforsøget i Ebeltoft Kommune, bekræftes vi i, at den 18 måneder gamle beslutning er rigtig. Ebeltoft Kommune oplyser nemlig til udvalget, at frikommuneforsøget med gratis varig hjemmehjælp og gratis midlertidig hjemmehjælp har betydet en betydelig besparelse på plejehjemmene, ingen hospitalsindlagte, færdigbehandlede pensionister, mange hjemmeboende på grund af døgnplejen og kun et par måneders ventetid på plejehjem. Dette frikommuneforsøg viser klart ideen med gratis anvist hjemmehjælp.